

EESTI

25
s

EESTI RASKEJÕUSTIKU MÄNGUDE
ERINUMBER

PORDILEHT

NR. 10

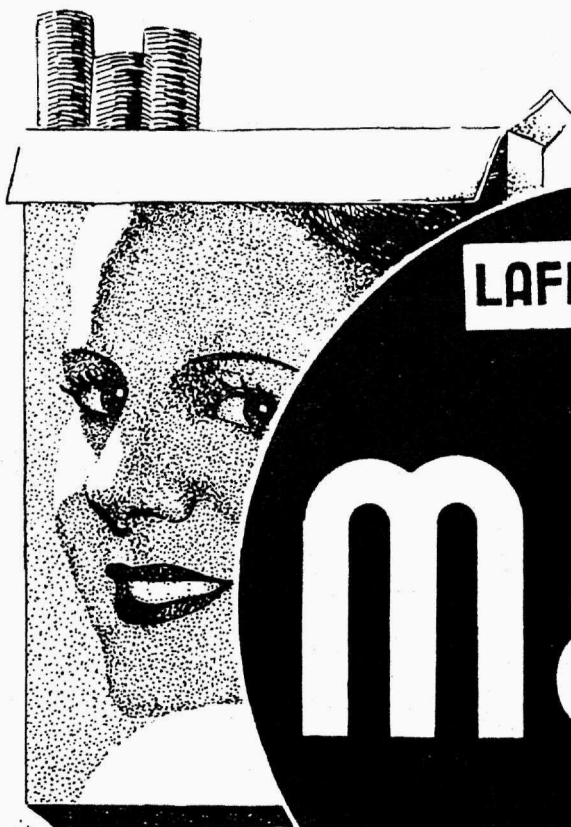
OKTOOBER

1935

Eesti Piimaühisuste Liit

Kontor: Tallinn, Estonia pst. 27,
telef. 433-11 ja 462-99

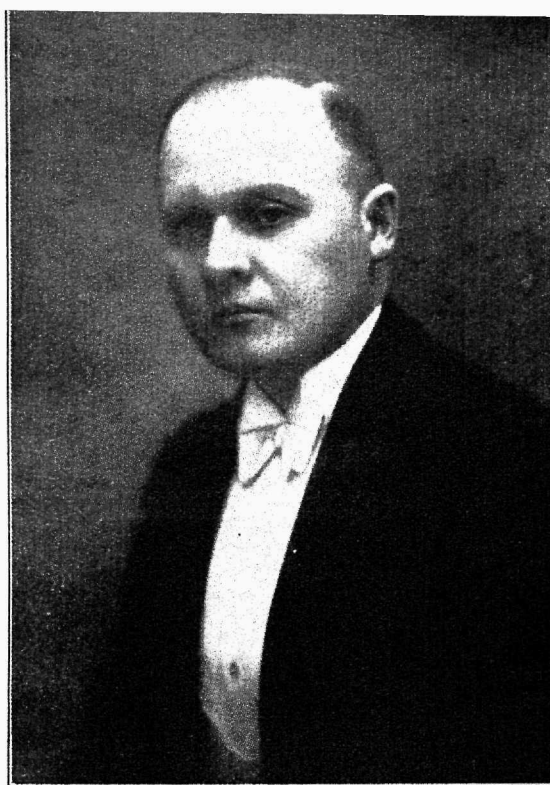
L a d u: U. Sadama 2, tel. 310-81

LAFERME UUDISPABEROSS

Maret

SUITSETAJA PARIM KAASLANE

K. Terras
Eesti Spordi Keskliidu esimees
Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuse
esimees

Raskejõustik — vana ja ikka uudne

Eesti Raskejõustiku Mängud on iheks vägevaks liiliks läinud aastal alanud Eesti Mängude ketis, nende Eesti Mängude ketis, millel on meie spordi-ajaloos üärmiselt suur tähtsus. Nad on meie spordi jõuliseks ülesastumiseks enneolematul määral. Siiani ei olegi veel konstateeritud kõige kindlama tõsiasjana seda, et Eesti Mängud ja nendele orgaanilise terviku osadena järgnenud Talimängud ja nüüdsed Raskejõustiku Mängud ilmutavad kõige veenvama sisukusega, kuidas meie rahva suurtes hulkades suhtutakse spordiliikumisse.

Ajajärk, mis endale alguse sai Eesti Mängudega, on meie Iseseisva Eesti spordiliikumises täiesti uudne. Kui Vaba Eesti esimestel aastatel meil oli üksikuid kogu maailmas väljapaistvate võimetega sportlasi, siis, võiks öelda, see oli omast kohast mõistatuslik nähtus. Oma nüüdsede suure suutlikkusega sportlaste olemasolu ja nende järeletulevate sündi võib mõista täiesti arusaadavalt loomulikuna, kuna nüüd selleks on juba olemas oma kindlakujuline alus ja ka teatavad eeldused.

Seda oleviku alust ja tuleviku eeldusi ongi meile näidanud Eesti Mängud oma esimese suure selletaolise tervikuna, millise ühise nimetuse alla meie praegu paigutame nii Võimlemis- ja Spordimängud, kui ka

Talimängud ja Raskejõustiku Mängud. Meie ei saagi enam teisiti mõelda, kui üksnes nii, et need esimesed Mängud oma praeguses tervikus ei saa jääda ainsateks, vaid neile nagu iseenesest, kuigi seejuures endasmõistetava põhjaliku organiseerimistööga, peavad järgnema teised, veel laialdasemate rahvahulkade kantuna, veel võimsamatena.

Raskejõustik on olnud alusmüüriks Eesti spordile. See osa jääb talle ka edaspidi. Sest kui meil kehakultuuri vundametaalse osana põhjendatult hinnatakse võimlemist, siis sama põhjendatult tuleb spordi vundametaalse osana hinnata raskejõustikku. Seda, nagu öeldud, mitte ainult minevikus, vaid praegu ja edaspidi. Raskejõustik annab rahvale puhast jõudu, see on ta esimene suur teene.

Nendest lähtekohtadest ma kõige otsekohesema heameelga Eesti Spordi Keskliidu ja Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuse nimel tervitan meie raskejõustiklaste suurt saavutust.

K. Terras

Oskar Köster

Eesfi Maadluse, Tõste ja Poksi Liidu esimees
Eesfi Spordi Keskliidu juhatasliige

Eestlaste suur ja kuulus sport

Eesti esimesed Raskejõustiku Mängud — need said aluse Liidu asemikekogu põhmõttelisest otsusest möödunud kevadel. Liidu juhatus asus siis nende teostamisele.

Nüüdsed mängud — need sisendavad uut elu meie raskejõustikule. Eesmärgiks nendele mängudele on see, et raskejõustik meil oma nüüdses renessansis kujuneks jälle suureks üldiseks spordiks, mis haarab laialdaselt kogu meie rahva. Selle eesmärgi saavutamine ei pea jääma mitte kaugesse tulevikku, mitte kõrgete mägede taha, vaid selle eesmärgi tahame saavutada võimalikult lühema ajaga, rühkides selle saavutamisele energiliselt ja välja pannes kõiki meie raskejõustiklaste võimeid.

Raskejõustik oli juba varemalt, nüüd kaugesse jäänud aegadel, eestlaste suur ja kuulus sport. Mitte üksnes selle vana suuruse ja kuulsuse nimel, vaid ühtlasi või koguni veel enam raskejõustiku enda tüseda ja puhtmehise sisu nimel taotleme meie raskejõustiku uut ja võimsat tõusu.

Nüüdsete Mängude võistlused, mille algus maakondades ja mille tipuks üleriiklikult kontsentreeritud esinemine, peavad oleme nagu äkkteks, mis üle põllu käies kohendab selle pinda uueks kasvuks ja tõuks.

Me hindame oma vanu raskejõustiklasi, me hindame oma praegusi parimaid, kuid nende Mängudega meie sellest veel enam propageerime raskejõustikku üldiselt ja veel enam paneme rõhku noorte värskete jõudude kogunemisele vanemate rivist-lahkuvate raskejõustiklaste tublide asendajatena ja rivi tihendajatena

Ei saa unustada, et kui me oma moraaliseks kohuseks peame teed polsterdada vaimsele kultuurile, siis seejuures vaimselegi lähtekohaks on ikkagi keha. Temas asetseb vaim. Nii mõistes ükski inimene ei pääse mööda oma kehast.

Seepärast ühisel taotlusel tuleb spordile, seekord eriliselt rõhutades raskejõustikku, võimaldada eeldusi soodsamaks arenemiseks. Nendeks eeldusteks on otstarbekohased ruumid, väljakud ja treenerid. See oleks nagu väetis, nagu parim väetis meie spordile.

On ju ilmne, et parematel eeldustel tugev vaim ja tugev keha saab ennast paremini ja võimsamini avaldada.

Oleme kindlad selles teadmises, et Eesti esimesed Raskejõustiku Mängud ka mitte küllaldaste eelduste juures meie spordi senisele arengule annavad juure sisutugevust ja sihiteadlikkust. Seda saavutanult on Raskejõustiku Mängud ühe oma otstarbeist täitnud ja Mängude korraldajad nii väiksemates kui suuremates keskustes võivad tulemustega rahul olla.

Mängud lõppenud, oleme aga veel kindlamad selles teadmises, et meie oma raskejõustiku edendamisel ei ole veel pannud välja kõike võimalikku. Jatkame senisest veel suurema energia ja veel suurema lootuslikkusega tee tasandamist meie spordi, eriti aga raskejõustiku, arenemisele.

Raskejõustiku Mängud oma üleriiklikus ulatuses näitavad ilmselt, et raskejõustikku harrastada tahtjaid on, loome nendele kõigile aga arenemiseks olud ja võimalused.

Eesti esimestest Raskejõustiku Mängudest võistlejatena, korraldajatena ja pealtvaataajatena osavõtnud viigu kaasa uut soojust oma südames, et raskejõustikule kaasa tõmmata teisi meie keskustes ja kaugemates maakohtades.

Raskejõustiku Mängudest Berliini Olümpiani

Raskejõustiku Mängude korraldamise mõte, mis ei ole väga uus, kerkis esile pärast üleriiklikke võimlemismängusid. See mõte oli uue raskejõustikulüüdi asutamise järel liidul enesel südamel ja samuti esines vastava ettepanekuga Spordi Kesklüüdi. Viimane palus RM-i (Raskejõustiku Mängude) korraldamise kohta teha ettepanekuid, ühtlasi koostada kava ja eelarve.

Raskejõustikulüüdi koostaski kava ja eelarve, kuid siis tuli Kesklüüdis esimeeste vahetus ja osaliselt selletõttu Eesti esimesed Raskejõustiku Mängud jäidki 1934. a. pidamata.

Mõne aja pärast raskejõustikulüüdi võttis RM-i korraldamise küsimuse uuesti oma päevakorda. RM-i jaatavalt otsustanult oli kavatsusel kõiki raskejõustiklasi võistlemiseks kokku kutsuda Tallinna. Peagi selgus, et sellel alusel võistluste läbiviimine veniks liig pikale (võistlused võtaksid terve rida päevi järjestikku) ja osutuks ka liig kuluks. Hiljem siis otsustati kava teisiti koondada.

RM-i eelvõistlustest kohtadel, maakondades, on senistel andmetel võtnud osa üle 300 võistleja. Seda arvu tuleb pidada õige suureks, kuna ei saa unustada, et raskejõustiku alal ei saa täie võimelisemalt võistleva hakata kohe esimesi elteadmisi omandanult ja kursusi lõpetanult, vaid raskejõustiku alal nõuab ettevalmistustöö võistlejana esinemiseks vähemalt 2 aastat aega.

RM-i esindusatleetide kvalifitseerimiseks toimusid võistlused neljas ringkonnas, peale selle Tallinnas ja Tartus veel omaette.

Nendelt eelvõistlustelt koguneb Tallinna 115 valitud raskejõustiklast, millist atleetide kogu nii kvantiteedilt kui ka kvaliteedilt meil varemalt korraga koos ei ole olnud.

Kui küsida, miks just sügisene periood valiti RM-i läbiviimiseks, siis sellele antavat vastust tuleks jaotada kolme eripunkti.

Esiteks: nende mängude korraldamisega sügisel perioodil liidu juhatus viis mehed juba hilissuvest peale intensiivsesse treeningusse, mis seda enam on tarviline, et enne jõulusid seisab meil ees terve rida maavõistlusi. Nimelt poksis Eesti-Soomes, millest tänava töötajad kujuneda eriti kibe heitlus, kuna ka soomlased aegsalt on asunud treeningusse. Siis maadluses Eesti-Soomes-Ungari kolmik-maavõistlus (Turaani turniir), mis nüüd kolmandana on järjekes kahele varempeetule Budapestis ja Helsingis.

Edasi seisavad veel ees Euroopa tõstmise-esivõistlused Pariisis. Varemadel andmetel see kava pidi kujunema veelgi suuremaks — nimelt Balti poksiturniiri ja Eesti-Läti poksimaavõistluse arvel, kuid nende mõlemate pidamise tähtsuse tõttu tulid meist olenematul põhjusel edasilükkamisele.

Nende rahvusvaheliste võistluste tulek kohustas liitu tegema kõike võimalikku, et võistlejad oleksid paremini ette valmistatud. Ja seda paremat ettevalmistust sai

suurel määral teostada RM-i korraldamisega just sügisel. RM-i lähedalolek virgutab vanemaid võistlejaid ja andis noortele talentidele võimalusi edasipääsuks.

Teiseks: RM-i korraldamine sügisel perioodil on tingitud ka majanduslikkudest kalkulatsioonidest. Kui RM oleks jäänud talveks või varakevadeks, siis selle all oleks kannatanud mängude majanduslik külg. Raskejõustiku kõrge hooaeg ühes haripunktiga on just sügisel ja talve esimesel poolel — seda on kindlasti kogetud.

Kolmandaks: meelest ei saa minna, et raskejõustiku 1935. 36. a. on olümpia ettevalmistuste aastaks. Pärast jõuluid olümpiakandidaadid asuvad eritreeningusse ja sel ajal RM-i korraldamine oleks osutunud seguraks nende tööks.

RM-i eelvõistlustel maa- ja ringkondades saadud muljete põhjal võib öelda, et raskejõustiku kolmest alast laiaulatuslikumalt levinenuks on maadlus, siis samuti arvuliselt võetuna poks. Nendest kahest veidi järel on tõstmise harrastamine.

Praegu on meil Eesti esimesed Raskejõustiku Mängud lõpule viimisel. Seejuures liidu juhatus loodab, et need esimesed ei jää ainsateks ja et nad annavad rohkesti näpunäiteid selle kohta, millises maamürgas ühe või teise ala peale tuleb rohkem rõhku panna.

Veel jääb raskejõustiku liidul soovida, et laupäeval algav RM-i lõpposa kujuneks tõeliselt suurejooneliseks. Ringkondade esindusmeeskondadelt tahame eelkõige loota, et nad näitavad oma sisulist tublidust. Igaüks taotlegu võidu saavutamist! Kui vastane on tõesti parem, siis tuleb seda tunnustada alles kõige raskema võitlusliku vastupanu järele. Veelkord: võistlusel igaüks pangu oma viimane välja! Seejuures võistlus olgu ikka aus!

RM-i viimaste ettevalmistustega üheaegselt on kibedasti käinud olümpia ettevalmistused. Erielse ettevalmistuse osaliseks saavad maadlejad, kuid ettevalmistust saavad ka tõstjad ja poksijad, kellest viimaseid seni olümpiakomitee poolt küll ei ole võetud olümpiamängudeks ettevalmistatavate sekka. Sellest hoolimata liidu juhatus aga hellitab lootust, et ka poksijad kujunevad vääriks osavõtjateks Berliini olümpiamängudest.

Liidu juhatus on olümpiamängudele ettevalmistuse alal pannud maksma palju ja kindla korra nii treeneri kui võistlejate üle. Praegune treeningukava, mis teostamisel, on välja töötatud ulatusega 1. jaanuarini. Uuel asatal tuleb korraldamisele 2 olümpia-laagrit raskejõustiku kõigil aladel ja seejuure rida võistlusi nii oma- kui välismaalastega.

Lõppeks kõige selle juure: olümpia ettevalmistus on suurel määral sõltuv selleks saadavatest rahasummadest. Sellepärast on eriti tähtis, milliseid summasid olümpiakomitee ja raskejõustikulüüdi leiavad, et Berliini minekul olla täieliselt ette valmistatud.

Ed. Kõppo.

Ed. Kõppo
Eesti Maadluse, Tõste,
Poksi Liidu abiesimees

Eesti sport

tema algkujul oli üksnes

raskejõustik

Kuigi Eesti sport saab õige varsti 50-aastaseks, ei ole meil siiani veel asunud põhjalikumale eriuurimusele Eesti spordi ajaloo alal. Varematal aegadel on ilmunud ainult üksikuid kirjutusi, milles püütakse valgust heita sellele alale. Need kirjutised, mis ei ole pretendeerinudki

nes seetõttu, et nüüd, jõudnult Eesti esimeste Raskejõustiku Mängudeni, on uuesti meele tuletada, et Eesti sport tema algkujul oli raskejõustik ja et seega Eesti spordi ajaloo esimesed peatükid on ühised Eesti raskejõustiku ajaloo omadega.

Millal siis eestlased alustasid spordi ja raskejõustiku harrastamisega?

Üheks või koguni ainsamaks nim. küsimust põhjalikumalt käsitavaks „ürik-dokumendiks“ on Gustav Boesbergi († 1922) kiri, mis kirjutatud „St. Peterburgis, 18. Aprillil 1912“ ja mis on saadetud „St. Peterburgi Eesti Nooresoo Seltsi Spordi osakonna Juhatusel“.

See kiri on pikk 6 lehte, kirjutatud haruldaselt õhukesel ja peenikesel paberil G. Boesbergi peene käekirjaga. Kiri on praegu Joh. Kauba kogus, mis on mitmesugustelt spordi kohta käivatelt dokumentidelt õige rikkalik ja sisuküllane. Joh. Kauba, kes juba enam kui kahekümne aasta eest Peterburi Kalevi esimehena oli ülevenemaalise raskejõustikuliidu juhatuse liikmeks, kandidaadiks Vene olümpia-komiteesse, spordi-kirjastus-ühisuse „Sportlik elu“ asutajaid jne., on mitmesuguseid nüüd ajalooliselt eriti väärtuslikeks saanud dokumente sellest ajast osanud koguda erilise armastusega, seejuures nagu ette aimates nende tähtsust meie spordi ja ühtlasi raskejõustiku ajaloole.

„Auustatud Härrad!“ nii algab see G. Boesbergi kiri, mis peale muu näib päris kindlalt ilmutavat, et meie vanapõlve suurte sportlaste seas suhteliselt võetuna ei olnud halvemaid kirjamehi kui H. Tammer ja Joh. Schütz praegu.

Avaldame siin mõningaid huvitavamaid ja Raskejõustiku Mängude puhul sobivamaid väljavõtteid sellest kirjast.

„See oli 1888. aastal, kui mina, pikemalt reisuil kodumaale tagasi pöördes, kaasatoodud nähtuste mõjul

ennast süstemaatiliselt harjutama hakkasin. Elasin Tallinnas, Jõhvi alevis, uuesti Tallinnas, käisin Tartus, Narvas, Rakveres, Haapsalus, ka Hiiuma saarel ja veel mitmes alevikus ja külas, aga kusagil ei olnud midagi märgata, mida praegu (1912. a. — T. K. märge) „jõuustikuks“ nimetakse. Nägijates äratavaks minu kodused harjutused imestamist, ei leidnud aga heakskiitmist ega järeletegemist. Arvamine asja kohta hakkas alles siis muutuma, kui näitelavalised „jõumehed“ meie linnades ülesastuma hakkasid. Esimest tõuget

Joß. Kauba

Eesti Maadluse, Tõste ja Poksi Liidu esimene esimees (1933. kuni 1935. a.) ja kauaaegsemaid raskejõustiku juhte

muule, kannavad katkendlikku, kuid sellegi juures puuduliku käsitusega laadi. Viimastel aegadel on meil ajalehtedes ilmunud küll seeriakirjutusi, mille lähtepunktideks on olnud meie vana aja kuulsad raskejõustiklased, kuid nendegi pikemate kirjutuste puhul kahjuks kõigest nende huvitavusest hoolimata ei saaks jätta mainimata seda, et need laiemate lugejaskhulkade huvides ei ole taotlenud puhtajaloolisemat küsimuse käsitlemist.

Kui eelmistes ridades on kõnet Eesti spordi ajaloost, siis praegu üks-

Alfred Neuland,

Eesti kõigi aegade parim tõstja, kelle käes 1917. a. oli 11 maailmarekordi. Juhib praegu tõstespordi elustamist oma kodulinna Valgas

aga ja äratust tegevuseks rahva seas andis võidutõstmise auhinna peale, mida Tallinna selts „Lootus“ omal suvisel rahvapüdul toime pani 1891. aastal, mis pealtvaatajatele juba selgesti äranõitas, et mehe suurus, raskus ja n. n. „toores rammu“, väljajharjutatud lihaksete jõuu vastu ei saa.

Kui minul õnneks läks sellel esimesel sportlisel võistlusel, mis meie maal toime on pandud, umbes 20 kaasvõitleja vastu, kes kõik minust suuremad ja — pealtnäha tugevamad olivad, ainukese auhinna osaliseks saada, alles siis tuli kõikidele meelde minu harjutustegemist tähelepanema ja hinnatama hakkata. Peagi nägin ennast suurest noorte meeste salgast sissepiiratud, kes vaatasivad, juhatuset küsisivad ja, et mul ruum ja riistad ei puudunud, oma vaba aega minuga ühes harjutuste kallal ära viitsivad. „Vaatajate“ tulejaid hakkas viimaks igast kodumaa nurgast nii palju kokku sadama, et neid kõiki enam vastu võtta ei jõudnud; — tuli niusugustestki ringidest, kus Eestlaste asjade peale harilikult üle öla alla vaadatakse, nagu, näit., kord trobikond Tallinna rüütlite doomkooli kasvandikke ja üks teine kord salk „Kuronnia“ korpõrõrioni üliõpilasi Tartust.

Nii oli üleüldise huvituse al meie

maal jõuustikus esimene selts siinenud, millel muud ei puudunud, kui ammetlik kinnitus Valitsuse poolt, mis ka edaspidi puuduma jäi. Sellegipärast, — teades, et mõnigi sellegaegseist kaastegelastest veel elab, julgen tähendada, et sellest seltsist, enne kui pärast, jõuustik mitte üksi meie maal laiali ei lagunenud, vaid et kõik väljapaistvamad nimed Eestlaste seast, koguni üleilmilised kuulsused, — sellest seltsikesest välja on läinud.“

Kui G. Boesberg 1894. a. lõpul Peterburgi elama asus, siis seal tol ajal ei olnud veel ühtki seltsi ega asutust (peale dr. Krajevski „era atleetika kabineti“), mis oleks sporti harrastanud. Pärast tulid eestlastena ja G. Boesbergi Tallinna aegade seltsilistena Peterburgi Krajevski juure Vain, Lurich ja Kalla, siis veel Tartust Mühl (ehk Miil) ja Tallinnast Frey.

1896.—1899. a. viibib G. B. Löuna-Venemaal. Sealt Peterburgi tagasi jõudnult on Vene pealinnas asutatud „Peterburgi atleetika selts“, kus G. B. paljude uute nägude kõrval oma endistest Tallinna tuttavatest ei leidnud ees kedagi muud peale Simpmann-Vambola ja Hackenschmidti.

G. B. kirjutab Hackenschmidti kohta: „Viimane oli poisikesest, kelle-na ta enne minu Tallinnast lahku-

mist harjutama hakkas, vaheajal väge-gevals jõumeheks kasvanud, oii aga veel asjaarmastaja ega teadnud omast pärastisest kuulsusest undki näha.“

Tuleb mainida, et see G. Boesbergi kiri, millest eelpool juttu ja mida siin tsiteeritud, on kirjutatud vastuseks vastuseletusele T. Viedemannilt, mille viimane oli avaldanud „Tallinna Teatajas“ 1912. a. avaldatud Peterburgi E. Noorsoo seltsi spordiosakonna juhatusel kirjutuse kohta. Siinkohal aga meelega ei ole G. Boesbergi pikast kirjast tsiteeritud neid kohti, mis tunduvad puhtisikklikumalt polemiseerivatena.

*

Veel edasi ja Eesti suureks spordi ja raskejõustiku kantsiks kujunes Peterburgi Eesti spordiselts Kalev, mille põhikiri leidis kinnitamist 1900. a. Asutajaid liikmeid, kes põhikirjale alla kirjutasid, oli kümme: J. Vambola, J. Raag, M. Liiv, K. Volberg, K. Rummel, E. Freibusch, H. Toming, J. Maasing, A. Lukk ja T. Viedemann.

Selle seltsi tegevus kujunes võimsaks, nii võimsaks oma sportlikelt saavutustelt, et seltsi asutajad seda

„PÄEVALEHT“

on iseseisev, demokraatlik ja üleriiklikult levinuim ajaleht. Suurim^{ne} ning kasulikum kuulutamise leht Eestis. Hinnata kaasandena igal pühapäeval pilke- ja naljaleht „Kratt“.

Meie kirjastusel ilmub

„LASTE RÕÕM“

— Eesti populaarseim lasteajakiri

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

on täielisim tööstus sel alal Eestis

TRUKIKODA KÕITEKODA TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA OFFSET-TRUKK

Hinnad kõigile vastuvõetavad

Tellimiste täitmise kiire

Suurimad ning täielisimad raamatu- ja kirjutusmater-
jaalide kauplused, kirjanduse- ja paberilaod Eestis

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Tallinn — Eesti, Pikk t. 2

Oma telefoni keskjaam 428-83

ESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

16. AASTAKAIK

Nr. 10 OKTOOBER 1935

Toimetaja: **A. ADORF.** Toimkond: maag. **E. Grünberg,**
dr. **E. Kirschenberg, A. Kleinberg** ja **T. Muru.**

Toimeitus ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28

asutamisel vist uneski ei oleks osanud näha.

Kuna Peterburgi Kalevi tegevusest raskejõustiku alal on ka veel viimasematelgi aastatel kirjutatud võrdlemisi üksikasjaliselt, siis praegustes ridades nende juures enam ei peatu.

Küll aga võiks siiski mainida, et 1916. a., millal Peterburgi Kalev korraldas Vene 1. raskejõustiku-esivõistlused, võideti seal kõik rändauhinnad Kalevile. Neid auhindu oli rohkesti ja need olid suured — nagu näiteks 2-puudaline hõbepomm suurvürst Vladimirilt. Selle auhinna oli kord juba ammu varemalt — 1898. a. — esimese eestlasena võitnud G. Hackenschmidt.

Veel 1917. a. rekorditabelitest nähtub, et Peterburgi Kalevi tõstjate nimel oli 14 maailmarekordi, 17 Vene ja 30 Petrogradi rekordi. A. Neulandi nimel üksinda seisis tol ajal 11 maailmarekordi.

Nendest aegadest edasi jõudes lähemale meie tänapäevale on Eesti spordi ja raskejõustiku arenemise tee teada laialdasemale üldsusele. See ei saa ju olla küllalt uudne, et nelja esimese eestlasest olümpiasõitja seas 1912. a. Stokholmi mängudel oli raskejõustiklasi kaks — Martin Klein ja Oskar Kaplur. Samuti ei ole uudne, et eestlastest esimese olümpiavõidu — hõbemedali — saavutas Martin Klein raskejõustiklasena oma kuulsas maadlusmatschis, mis vältas hommikust õhtuni. Need sündmused ja ka paljud teised, nagu öeldud, ei ole meie sportlaskonnale kuigi uudsed, kuid sellele vaatamata väärivad nad uuesti meeletuletamist nüüdse tähtsündmuse — Eesti esimeste Raskejõustiku Mängude — puhul.

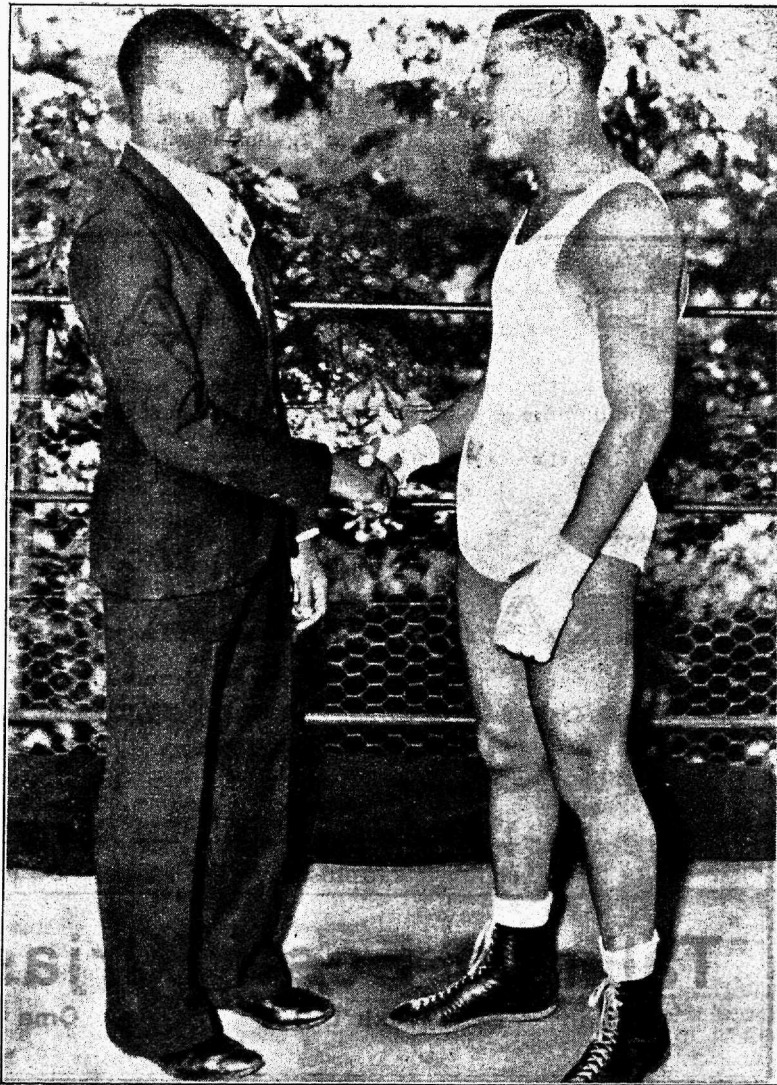
Eesti seniseks tugevamaks alaks maailma spordiarenenil on raskejõus-

tik. Viis korda, a. 1912—1932, on eestlased võtnud osa olümpiamängudest. Nendel mängudel on eestlased Stokholmis, Antwerpenis, Pariisis ja Amsterdamis saavutanud kokku 14 olümpiavõitu, millest kuldmedali-võitused on 4, hõbemedali omi 5 ja pronksmedali omi samuti 5.

Neljateistkümnest eestlaste olümpiavõidust on raskejõustiklased saavutanud üksteistkümme, sellest maadluses 6 ja tõst-

All pildil

kaks maailma populaarseimat neegrit, kaugusjõppe ja sprindime **JESSE OWENS** (vasakul) ja suure raginaga poksi-maailmameistriiitli poole rühkiv **JOE LOUIS**. Nende kohtumine toimus enne Louis matschi **Max Baeriga**

mises 5. Kõigil muudel aladel on meie atleedid suutnud saavutada üksnes kolm medalit (2 kergejõustikus ja 1 jahipurjetamises). „Metalli järele“ on kõik meie 4 kuldmedalit võitnud raskejõustiklased, viiest hõbedasest neli ja viiest pronksmedalist kolm.

*

Meie raskejõustikku tema nüüdsetel radadel lähemale uutele võitudele ja tema arendamisel laialdasemaks rahvusspordiks juhib Eesti Maadluse-, Poksi- ja Tõsteliit, mis on asutatud 10. aprillil 1933. a.

Eesti Maadluse-, Poksi- ja Tõsteliit juhib meie raskejõustikku eesotsas juhatusena järgmises koosseisus:

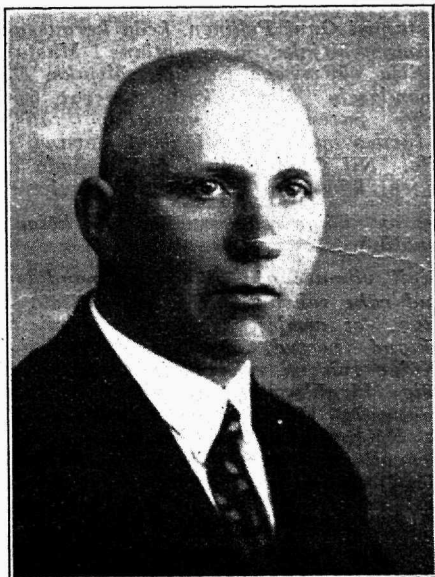
esimees Oskar Köster, 1. abiesimees Eduard Köppo, 2. abiesimees Konstantin Gern, laekur Nikolai Matsov, sekretär Arnold Luhaäär, abisekretär Arnold Poolak, varahoidja Eduard Tischler, arst Arnold Rõmmner.

Toomas Kivi.

K. Gern

Eesti Maadluse, Tõste ja Poksi Liidu abi-simees

E. Tischler

Eesti Maadluse, Tõste ja Poksi Liidu juhatusliige

FOTO-ATELJEE

Parikas
TALLINN

KUNINGA 1

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

ATELJEE AVATUD: K. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

E. Spordilehe aastakäik

*on väärtuslik käsiraamat
igale sportlasele ja spordi-
huvilisele.*

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

INTERVJUU JOH. VILLEMSONIGA KUI MAADLUSE EKSPERDIGA

Joh. Villemson teadupärast on vana kuulus maa-
dor, nagu kümnekonna aasta eest meie kergejõusti-
kutusasid hütiti. Kuid, et see kergejõustiklane on
meie praegusi suurimaid spetsialiste ka raskejõustikus
maadluse alal, see ei ole laialdasemas avalikkuses
seni eriti sagedast märkimist leidnud. Joh. Villemson
on aga mitte üksnes meie tähtsain, vaid ka rahvus-
vaheliselt tähtis ja põhjaliku asjatundmisega matikoht-
unik. Sellel tegevuse alal kuulub talle rekord, mis
eelduse kohaselt võib jääda lõomatuks sama kaua kui
sellepoolest lugu oli ta 100 m rekordiga, nimelt ühea-
rvaliselt 21 pikka aastat.

Interejuerisin Villemsoni spordibüroos.

— Kuidas sa oieti sattusid maadlusele? See on
mulle siiani teadmata.

Vastus tuleb sääranne, mis näitab mitte üksnes
ammuaegset kindlat veendumust, vaid ka selle veen-
dumuse vältamist sama kindlana ka tulevikus:

— See on huvitav ala. Vanasti talvel ei tehtud
muud kui sõideti uisku ja maadeldi. „Arehna“ täna-
val tol ajal asus „Müli-klubi“. Lääksime teiste kau-
banduskooli poistega sinna, kus tõstisime pomme, tur-
nisime rõngastel ja maadlesime. Noorte ligitõmbami-
se eest tol ajal ei hoolitsetud. Üks vanade grupp seal
maadles, kuid sinna ei pääsenud. Tuli suuremast
maadlemisest eemale jääda. Peamiseks harrastuseks
sai mulle jalgpall. Siis edasi ühes rea teiste palli-
meestega siirdusime kergejõustikule, kuigi minu suu-
remaks tahtmiseks oli veel ikkagi raskejõustiku har-
rastamine. Hiljem Kalevis tegutsedes seal ei olnud
raskejõustikku sees. Tekkis küsimus, kuidas seda
organiseerida?

— Kuidas seda siis tehti?

— Mihkel Mülleriga seadsime Kloostri tänava.
praeguse Gustav Adolphi gümn. võimlas, kus Kalevil
olid oma tennid, maadluskabineti sisse. Pärastpoole
korraldasime ka maadlusvõistlusi. Sellest läks edasi nü
kaugele, et hakkasingi maadlejate asju ajama.

— Eesti ajal 15 aasta kestes on Joh. Villemson
maadluskohtunikuna ja -esindajana tegutsenud olümpia-
mängudel Antwerpenis, Pariisis ja Amsterdams, maailma-
ja euroopa-esivõistlustel Helsingis, Riias, Stockholmis,
Kopenhagenis, Prahas, Budapestis, Roomas...
On võimalik, et siin kõike veel ei ole loetle-
tudki. „Iludusveaks“ selles olümpiamängudest, ma-
ailma- ja euroopavõistlustest osavõtu pikas reas 1920.—
1935. a. on ainult Dortmund (euroopavõistlused) ja
Los Angeles. Sellest hoolimata on Joh. V. eesti rekord
maadluskohtunikuna ikka kõrge ja siiani väljaspool
konkurentsi.

— Kuidas maadlus, nüüd raskejõustikumängude
pühul küsides, viimase 15 a. kestes on arenenud?

— Võidu otsustamine maadluses on läbi teinud
mitmed arengufaasid. Teatavasti Stockholmis mängu-
de ajal 1912. a. oli võidu otsustamisel veel maksvaks
peaaegu eranditult seljavõit. Sel ajal oli ka maadlus-
kohtuniku tegevus kergem, kuna peakiisimuses oli ai-
nult see, kuid võrd tähelepanelikuks kohtunik osutus
seljalioleku hetke jälgimisel ja selle hetke õiglasel
fikseerimisel. Võistluste korraldamine üksnes seljavõit-

tude alusel muutus aga raskeks ja hiljem täiesti võit-
matuks. Osavõtjate arv suurenes ja kui seejuures
matše üksnes seljavõidu põhjal tulnuks otsustada,
oleksid võistlused veninud väga pikale. Inimesed ama-
tööradena ei saa ju nõdalaks ega kaheks jääda igale
suuremale võistlusele maadlema. Reformina tuli siis
töövõit. Sel alal on küsimuse lahendajana suured
teened Ungari maadlusjuhtidel ja Rootsi maadluslüh-
tu praegusel esimehel Råbergil. Töövõidu printsüübi
juures on lähitud nii maadlejate kui ka maadluspub-
liku seisukohtadest. Pealtvaatajatel on ju huvitavam,
kui matsidel ei puudu eeldused kiirema seljavõidu
saabumiseks. Muidugi, kui seljavõit jääb tulemata,
siis otsustatakse küsimus töövõiduga. See nõuab koh-
tunikelt aga mitte üksnes määruste, vaid ka maad-
luse enese tundmist. On ju maadlejaid, kellel tõeline
paremus puudub ja kes üksnes sellekohase teesklemise
abil matsidel püüavad luua reaalselt tagajärgedega
pettepiltil oma paremuse olemasolust. Nii nagu maad-
lus on arenenud, nii on ka kohtunike taset püütud
vastavalt tõsta. Rahvusvaheline liit saadab täpsad
eeskirjad matside juhtimise ja hindamise kohta, mil-
lele lisaks suurte rahvusvaheliste võistluste eel korral-
datakse kohtunikele veel praktilisi demonstratsioonitun-
de. Kõigest sellest püüdlikkusest hoolimata ei ole
suudetud vältida nurinat, et igakord ei ole paremuse
fikseerimisega toime tulnud kõige objektüvsemalt.
Berliini mängudel üritatakse täieliku ühtluse saavu-
tamist kohtunike hinnangutes ning selleks seal enne
olümpia maadlusvõistluste algust rahvusvahelikele koh-
tunikele antakse paari päeva kestes „viimast lihvi“.

— Milline sinu juhitud suurmatšidest on sulle
kõige enam jäänud meele? Milline oli siis see kõige
tähtsam ja kõige raskem?

— Amsterdami mängudel. Poolraskekaalus. Ma-
til olid vastamisi Onni Pellinen, keda kergusega oodati
tulevat olümpiaavõitjaks, ja egiptlane Mustafa, kes
oodatud võitja võitmisega ise tuli võitjaks. Egiptlane
avaldas soomlasele üllatuslikult tugevat vastupanu,
matš muutus paremusel küsimusel noateraliseks, siis
egiptlane, tundes end võidule lähedal olevana, asus ise
pealetungile. Nii Onni Pellisel tuli kaotada egiptlase
endaületamise, kõva tahte ja terava pealetungi ees.

— Kus on kõige rohkearvulisem ja kõige tulisem
maadlusepublik?

— Kõigil viimase aja olümpiate maadlusvõistlustel
on olnud vähe rahvast. See on osaliselt seletatav
ka asjaoluga, et nendes maades, kus viimase aja
olümpiamängud peetud, maadlus ei ole kuigi popu-
laarne. Kõige rohkem rahvast ja seejuures võistluste
käigust kõige kirglikumalt osa võtvat publiku hulka
nägin Budapestis. Helsingi on sellepoolest Budapes-
tist taga. Kõige vähem publikut — see oli Pariisi
mängude maadlustel. Seal läks osa matimeeste võist-
lustest täiesti tühjale saalile.

— Mis meie maadluspordil puudub?

— Meil pole maadluse heaks tehtud küllaldaselt
propagandat. Samuti pole meil maadluse kiiremaks
arenemiseks tarvilikke ruume, mis oleksid hinnalt kät-
tesaadavad ja seejuures vastaksid võistluste tehniliselt
hea läbiviimise nõuetele. Kunagi ei tule unustada, et
rahvas tuleb enne harjutada maadlusvõistlustel käima,
alles pärast seda kasvab pealtvaatajate arv. Ühes

viimasega suurenevad võimalused ka paremate võistluste korraldamiseks. Nii üks on sõltuv teisest. Igal juhul on aga vaja huvitavamaid võistlusi. Kuid sel alal üheks takistavaks teguriks on ka võistluste järjekindla korraldamise puudumine.

— Kas meie maadlustase viimastel aastatel on tõusnud või ei?

— Viimastel aastatel on meie maadlusklass muutunud ühtlasemaks ja laialdasemaks, kuid tipud — need puuduvad. 1923., 1924., 1925. — siis olid meil tipud kõrged. Nüüd on kaader suurem.

— Kuidas peaks olema maadlejate osavõtuga Berliini mängudest?

— Meie peame sõitma juba oma endise positsiooni pärast maadluse alal. See on vähemalt üks põhjus, et Berliini mängudest osa võtta täiearvulise meeskonnaga. Berliini mängudeks tuleb meie praeguseid paremaid jõude võimalust mööda põhjalikumalt ette valmistada. Meie kaugema tuleviku kindlustamiseks maadluse alal peab aga meil maadlust harrastavate seltside töö täiesti ümber korraldatama.

— Kas on juure tulnud uusi põhimõtteid?

— Meil olümpiamängude lähenemisel armastatakse ikka öelda, et mängudele ettevalmistamist tuleb tõsiselt võtta. Kuid tegelikkuses selle tõsise ettevalmistamise algust lükatakse kuu-kuult edasi. Nii kauaks edasi, kuni on jõutud lähedale olümpiamängudele. Siis öeldakse, et lühikese ajaga meie enam ei jõua oma paremaid mehi küllalt hästi ette valmistada, ja et paremate veel paremaks koolitamise asemel mõistlikum on suunduda tööle üldtaseme tõstmiseks. Olukord peab aga nüisugune olema, et tegelik töö üldtaseme tõstmiseks käigu päevast-päeva ning olümpiamängudest osavõtuks vajalised katsevõistlused ja viimane lihv lisatagu selle üldtöö juure viimasel, mängudeelsel aastal.

— Tallinn ja Tartu püsivad küll veel meie praeguste suurte maadluskantsidena. Kuid kuidas on provintsi?

— Maadlust tuleb rohkem viia provintsi. Keskorganisatsioonid soetagu harjutamisvõimalusi provintsis. Eeskätt on vaja kohaseid ruume ühes abinõudega ja siis juhte ühes instruktorigega. Nüüd talitatakse aga vastupidiselt: provintsi korraldatakse kursusi, kuid pärast nende lõppemist ei jää enam ruume ega juhte harjutuste jätkamiseks. Enne tulevad luua eeltingimused harjutamiseks, alles siis saab järgneda reeglipärane harjutamine. Maadlust tuleb eriti propageerida seal, kus see tootab suuremat kõlapinda. Ja see „seal“ on väiksemad linnad ja keskused, nagu seda näha ka Soomes ja Rootsis. Ükski asi ei edene, kui puudub kindel poolehoidjate ringkond, kui puudub juhtiv kaader, kui puudub võimalus keskorganisatsioonide abil leida harjutamisvõimalusi.

— Kuidas läheb novembris?

— Jah, Turaani maadlusturniir tuleb Tallinnas pidamiseks 15.—17. novembril. See tähtaeg on nüüd kindel. Need kolm päeva võistlusi on meie maadlejatele heaks õppetunniks ja ühtlasi kõvaks katseks olümpia vastu. Kuid kallis õppetund, kuna suurend maadlusvõistlused meie oludes annavad rahaliselt vähe sisetulekut. Ungarlasi meie mehed peavad püüdma võita, sest kui sellega ei suudeta toime tulla, siis meie maadlejate Berliini-ettevalmistus võib selle all kannata, kuna selle kaotuse mõjul ehk võiakse ette võtta kärpimisi ettevalmistuse ulatuses.

Toomas Kivi.

A./S.

„TEKLA“

Peakontor: Tallinn, Suur Karja 15,
tel. 448-18

Riideärid:

Tallinnas — Suur Karja 15, tel. 445-23
Valli 10, tel. 468-02

Haapsalus — Ehte 2, tel. 1-57
Kuressaares — Kauba 2, tel. 72
Mustvees — Tartu 15, tel. 62
Narvas, — Peetri 2, tel. 2-38
Petseris, — Kaubarida 6/7, tel. 1-17
Pärnus, — Tallinna 5-a, tel. 1-10
Rakveres, — Turuplats, tel. 2-85
Valgas, — Kesk 11, tel. 26
Viljandis, — Tartu 6-a, tel. 2-40
Võrus, — Jüri 5-a, tel. 1-26

Müügil kindlate hindadega järgmiste
kodumaa vabrikute kaubad:

*Kreenholmi Puuvillasaaduste
Manufaktuuri o.-ü.-e,*

*Balti Puuvilla Ketramise ja
Kudumise vabriku a.-s.-i,*

Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse,

Eesti Niidivabriku Ühisuse

Välismaa kauba tarvitamisel voolab
meie raha üle piiri, suureneb järjest
töötute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

**Ostes kodumaa kaupu,
vähendame tööpuudust!**

Olümpia-ettevalmistustest ja raskejõustikust

1

„... ettevalmistused osavõtuks olümpiamängudest on täies hoos...“

Nii loeme siit ja sealt, eriti pikalt ja sagedasti välislehtedest välismaade vastavate ettevalmistuste kohta. Kahjuks on aga taolist sellele soovitavast vähemal määral lugeda meie oma lehtedest meie oma ettevalmistuste kohta.

Kõik valmistuvad... Siiski aga mitte kõik — nii, näiteks, puuduvad sellekohased teated Abessiinia kohta. See on ka mõistetav, sest sealsel mustanahksel ristirahval on juba käes teissugune „olümpia“. Kui siin seoses olümpia-ettevalmistustega on mainitud Abessiiniat arvatava eemalejääjana Berliini suurtest mängudest, siis seda mitte selleks, nagu võiks Abessiinia mitte-ettevalmistumine kuidagi olla kõrvutatav Eesti ettevalmistumisega...

Ei, see ei oleks õige. Õigem on siiski see, et meie ikkagi valmistume, vaene Abessiinia paremasti tahtmise juures praegu aga ei saakski valmistuda olümpiamängudeks.

Kõik teavad, et eestlased on võistelnud ja võitnud Antwerpenis, Pariisis ja Amsterdams. Kõik teavad, et igakord pärast neid olümpiaid on meil lausunud: „Nüüd, seekord juba kindlasti ja ilmingimata, valmistume järgmisteks mängudeks hoopis teisiti, palju põhjalikumalt.“ Võiks veel lisada, et vähemalt kaks korda paremini kui eelmistele.

Kolmandaks, mida ka kõik teavad, on see, et kõigest sellest hoolimata on ettevalmistumine hea tahte olemasolust põhjalikkuse suunas edenenuv vägagi visalt...

Kui ütleksime, et meie olümpiakomitee, kes ettevalmistuse organiseerimise alal on vastutavaks, ettevalmistustööde intensiivsuse suhtes ei olekski midagi ette heita, ka siis ei oleks mingit mõtet jätta selgeks tegemata asju, mida ometi tuleb käsitada — kui tahtakse saavutada täielist edu.

„Täieline edu“ — see loomulikult ei tähenda nii-või-nii palju eesti võituseid olümpiamängudel Berliinis ja Garmisch-Partenkirchenis. Neid ei saaks ükski garanteerida, sest lõppeks võtavad olümpiamängudest osa peaaegu kõik maailmariigid, ja nende hulgas leidub väga mitmeid, kes on väga kaugelt suuremad ja rikkamad kui Eesti ja kellel ka sporditraditsioon on vanem meie omast. Oma töö täielise eduna tuleb meie olümpiakomiteel võtta seda tõsiasja, kui Eesti Garmisch-Partenkirchenis ja Berliinis on suutlik välja astuma esindajatega, kes on hoolsalt treeneritud ja on oma saavutusvõimsuse tipul.

„Ei ole nii tähtis, et võita, kuid tähtis on hästi võistelda.“ See on olümpiaidee üks juhtnõtteid, mida ka meie tahame teenida. Kui meie võidame, siis me tunneme rõõmu, kui meie auväärset kaotame, oleme samuti rahul. Ainult siis, kui meie küllalt põhjalikult ei ole ettevalmistunud, ainult siis, kui tagantjärele õigustatult võidakse öelda, et meie oleksime Garmisch-Partenkirchenis ja Berliinis võinud tulla toime paremate saa-

vutustega kui need, mida meie saavutasime, ainult siis peame meie ise endile etteheiteid tegema.

Viimasel ajal on siit ja sealt tulnud kuuldavale häälile, et meil ettevalmistustööde alal mitte kõik ei klapi nii, nagu see oleks soovitav. Need võivad olla lapsehaigused suure ettevalmistusperioodi alul, mida kindlasti ka kõigis teistes maades tuleb ületada. Ainult üks oleks halb: kui ühes või teises kohas peaks puuduma hea tahe kõik, mis võimalik, selleks, et saavutada ideaalset olukorda, mis eelpool on mainitud. Kui see hea tahe peaks kas siin või seal puuduma, siis oleks see ebatark ja karistusväärne korraga.

Nüüd esimest korda peaksime olema jõudnud nikaugemale, kus enam ei saaks öelda, et puudub raha edukust töötavate ettevalmistustööde sooritamiseks. Tõenäoliselt peaks olema võimalik, et meie eeloleva esinemine oma eelduslikult soodsuselt kujuneb kõige tähtsamaks mitte nelja, kaheksa ega ka kahesteistkümmene, vaid koguni kuuteistkümmene aasta kohta. Ainult õige natuke matemaatikat ja asi peaks olema järele selge: viimati võtsime täievimelisema ja täiearvilisema meeskonnaga olümpiamängudest osa 1928. aastal (Amsterdams). Ülejärmiste, 1940. a., mängude suhtes on oodata, et need võiakse anda Jaapani korraldada Tokios, kuhu sõit vist küll ei ole eriti tunduval määral hõlpsam kui see seda meile oli 1932. a. Los Angelesi. Nii näib, et järgmine kord pärast Berliini oleks meil normaalsemaid võimalusi täievimelisema ja täiearvilisema olümpiameeskonna väljapanemiseks alles 1944. a., millal tookordsed olümpiamängud vastavalt senistele eeldustele tulevad pidamisele kas Helsingis või Roomas. Ja olemegi selgusele jõudnud selle kohta, et meie olümpia-suuresinemiseks 16-aastaselt ajavahemikul 1928. a. kuni 1944. a. jäävad ajalt nii lähedal ees seisvad Berliini 1936. a. mängud.

Berliini mängusid teeb meile suuresinemist eeldavaks ja nõudvaks veel teine väga tähtis ja kaaluv asjaolu, mille tõttu eelpool võiski öelda, et nüüd esimest korda peaksime olema jõudnud nikaugemale, kus enam ei saaks öelda, et puudub raha edukust töötavate ettevalmistustööde sooritamiseks. Selleks väga tähtsaks asjaoluks on Berliini lähedus meile ja sellest sõltuv väljaminekute vähenemine otsekoheste sõidukulude arvel. Berliin on meile peaaegu poole lähemal kui Antwerpen, Pariis ja Amsterdam, ja see tähendab ka sõidukulude vähenemist peaaegu poole võrra. Kuid sellele lisandub veelgi muid kaaluvaid asjaolusid, mis oma korda veel enam peaksid rõhutama Berliini mängudel meie suure esinemise loomulikkust ja endastmõistetavust.

Nimelt: Los Angelesi mängudest meie peaaegu (võib nii öelda) ei võnuddki osa. See jättis meile reservina „kassasse“ (olümpiafondi ja ka sellele juure hankimata jäänud toetustena) vähemalt 10.000 kr. ümber. Nüüd võib juba teataval määral arvesse võtta, et 1940. a. mängude Tokios pidamise korral jääb meile veel uuesti nagu ette uus Los Angelesi omale sarnanev reserv. Siis edasi peaks olema küll selgelt mõeldav, et need olemasolevad ja olematud reservid peaks leidma paigutamist tüsedamasse osavõttusse Berliini 1936. a. mängudest. Eelmises lauses on öeldud, et nii

see peaks olema selgelt mõeldav, kuid iseküsimus on, kas see meil seepärast peaks olema ka selgelt teostatav...

Kui — ütleme kahetsusväärse skepsisega — see ometi ei peaks olema ka selgelt teostatav, siis — palume — öeldagu, miks ei ole see selgelt teostatav?

Kas tõesti, et ei? Ja miks??

2

Ühena meie praegustest olümpiatreeneritest asun veendunult seisukohal, et meil tuleb raskejõustiku kõigil kolmel alal — maadluses, tõstmises ja poksis — Berliini mängudele saata tingimata täiearvuline meeskond. See on võistlejatena 7 maadlejat, 5 tõstjat ja 8 poksijat, kokku 20 raskejõustiklast-võistlejat.

Los Angeles on mööda ja Tokio on ees, kuid Berliin on nende kahe vahe peal, ja nii lähedal!

Meil on ikka rõhuga öeldud ja ütleme uuesti veel suurema rõhuga: meie raskejõustik alati väärrib saatmist ja esitamist olümpiamängudel. Kui olümpiamängudel üksikutel võistlejatel võib ebaõnnestuda, siis on see alati võimalik ja seda võib ette tulla ka kõige paremate rahvuste kõige paremate võistlejatega. Kui eriti raskejõustiklaste juures peatuda, siis neist üksnes tõstjaid saaks olümpiamängudele saata enam-vähem kindlate normide põhjal otsustades, kuid poksi ja maadluse alal arvatavad kindlad võitjad võivad kaotada nagu otse paramatult. See ei ole eriline ime, et poksivõi maadluses oma kaalus teiseks või koguni esimesekski võib tulla mees, kes sisuliselt paremuselt ei ole selle kaalu teine ega parim.

Raskejõustiklaste ettevalmistamise alal on olümpiakomiteelt kulutusteks kuni 1. jaanuarini saadud 500 krooni. See summa on ainult tilk, kuigi ta seejuures tähendab ikkagi rohkemat kui mittemidagi. Praegu selle summa (alul kirjutasin kogemata „selle surma“) arvel valmistatakse ette maadlejaid ja tõstjaid.

Erilisem ettevalmistus maadluse alal on seni kestnud lühikest aega. Kuid siiski: Turaani turniir, mis ees seisab, peab näitama sel alal saavutatut.

Nüüdki aga võib öelda, et meie mehed maadluse alal esinevad hästi — nagu harilikult. Kui aga nende puudustest kõnelda, siis seni on olnud märgata, et mehed ei jaksa „võistelda läbi“, see tähendab, et esimesel matschil ollakse hea, kuid järgnevatel, teisel, kolmandal ja edasi, tuleb esimese klassi vastupidavusest nappus kätte ja see on paljudelgi kordadel kujunenud otseku saatuslikuks, kuigi seejuures saatusega ei tohiks olla mingit tegemist.

Harjutuskava praegu on järgmine: matiharjutust 3 korda nädalas, käiku-jooksu 1 kord, võimlemist 1 kord, seega kokku nädalas 5 korda treeningut. Nendel, kes päeval teevad füüsiliselt rasket tööd, tuleb sooritada lühema kestvusega harjutusmatschid. Ei saa ju pidada otstarbekohaseks treeninguks seda, mida vanasti harrastas, näiteks, Kullisaar. Ta lisaks raskele päevatööle iga kord harjutas paar tundi, mis mehe viis alavormi.

Matiharjutustel on erilisemat tähelepanu pöördud võtete täiendamisele. Meie meestel on puudulikkust parterimaadluse alal. Võiks koguni öelda, et enamik meie maadlejatest on parterimaadluse oskuses üsna viletsal järjel. Parterimaadlust tuleb aga nüüdisaja töövõidu saavutamiseks eriti silmas pidada. See peab kord täiesti selge olema, et meie maadlejatel tuleb lõplikult loobuda soomlaste hulgas eriti laialdaselt harrastatud igivamast pusimisest. Pusimist nurka visates tuleb üle minna võtete sooritamisele, mida praegused määrused igalt maadlejalt otse nõuavad.

Võtete sooritamisel oma korda aga ei tohi muutuda rāpakaks, nagu seda sagedasti on olnud näha lõuna-maalastest maadlejate juures. Itaalia maadlejad, näiteks, ei ole põhjamaalastega võrrelduna oma võimetelt mitte sugugi nii palju halvemad, et nendel nende halvemate võimete tõttu on tulnud jääda tahaplaanile, vaid nende senise tahaplaanile jäämise suuremaks põhjuseks

KAUBAMAJA

«SPORT»

TALLINN,

SUUR KARJA TAN. 18-4

TELEFON 446-00

SPORDIABINÕUD

TÄIELISES VALIKUS

on olnud nende rāpakas, kindlusetu maadlemisviisi, eriti rāpakus võtete sooritamisel. Ikka olgu mees see, et võtet tehtagu siis, kui see hästi on „sees“. Eeskujuks sel alal tuleb võtta rootslasi ja viimasemal ajal esile kerkinutena sakslasi. Soomlased veel siiani püsivad suuremal määral oma vana kooli juures. Nende — soomlaste — praegustest tuntumatest maadlejatest oleks nimetada Hjelti ja Pikkusaarit, kes on läinud üle uue-male koolile.

Meie praegustest tuntumatest maadlejatest on Berliini suhtes lootustandvamatena mainida K. Palusalu, O. Luigat, A. Neod, V. Välja ja E. Sikkku. Kergeteskaal ja sulgkaal on teiste kaaludega võrrelduna praegu meil nõrgemini täidetuteks.

Tõstjatest on praegu erilisemalt loota ikka veel A. Luhaäärele. Teiste kaalude esindajate suhtes tuleks arvata, et nad hoolsa treeningu järele võiksid Berliinis tulla esimese kuue sekka oma kaaludes, mille tõttu tõstjad oleksid väärt saatmist täiearvulise meeskonnana.

3

Kui spordiliikumist, selle juure arvatud loomulikult ka ettevalmistustööd olümpiamängudeks, meil tahetakse viia laiemale ja ühtlasi viljakandvamale alusele, siis selle teostamiseks vähemalt materiaalsest küljest peaks toetust antama riigieelarve korras.

Seltskonda on meil üksikute toetuste hankimisega juba küllaldaselt tülitatud. Säärane toetuste hankimise viis nüüd enam ei tundu kõlvulisenagi ega ole ka küllaldaselt tagajärjekas alalisemaks.

Näeksin meeleldi, et meie rahvus-sport, milleks ülemaailmselt kuulsust omades on raskejõustik, jälle leviks ja leiaks harrastamist varemaegsest veel suuremal ja veel tagajärjekamal määral.

Meie oleme loodud maadlusrahvaks. Seepärast tuleb raskejõustik ja eriti maadlus meil jälle ausse tõsta. Toetust riigi eelarve korras, rohkem treenereid ja instruktoreid — ja siis lähleb!

8-m-lend lihastejõuga

UUDSUSI KAUGUSHÜPPE SOORITAMISEL

Möötke kunagi järele: umbes 4 m on teie toa pikkus. Kaks korda nii palju hüppavad kaugust maailma selle ala parimad spetsid. Või möötke kuski aias või väljal 8 m, siis saate umbkaudse ettekujutuse selle kohta, missugune saavutusvõimsus peab olema mehel, kes selle distantsi suudab läbi lennata üksnes lihastejõuga.

Kaks meest maailmas on rikkunud 8 m piiri: esimesena Jesse Owens, kes hüppas uue maailmarekordi 8,13, ja teisena Eulase Peacock, kes hüppas täpselt 8 m. Kuid veel rohkem on neid, kes ületanud 7½ m, mis pole palju väiksem saavutus, kuigi seejuures vähem erakorraline.

7 m — see on kujunenud juba niivõrd tavaliseks, et seda saavutab iga sportlane, kes 100 m sprinti suudab katta 11 sek. lähedaselt. Seejuures pole väga oluline, et hüppetiil peaks olema selge. Kui aga osatakse hüpata juba stiilselt, siis lisandub 7-le meetrile veel mõnikümme senti-meetrit.

Tänavu on kogu maailmas märgatud kõrgushüppetaseme suurt tõusu. Nagu teada, on hea kõrgushüppe vajalisemaks eelduseks kõva sprint. Mida kiiremini läbib 100 m, seda kaugemale küünditakse kaugushüppes. Seda on kõige paremini tõestatud tänavu. Peaaegu kõik tänavused kaugushüppajad on ühtlasi

sprinterid ja suur osa sprintereist ühtlasi kaugushüppajad. Näiteks kas või J. Owens ja E. Peacock. Mõlemad on 10,3-mehed või isegi paremad. Või vaatame Euroopa parimaid. Sakslased Wilhelm Leichum, Long ja Bäuml, prantslane Robert Paul j. t. — kõik need on 10,3—10,6-mehed. Kaugushüppes on nende paremusjärjestus alljärgnev:

7.73 Leichum, Saksa,
7.70 Paul, Prantsuse
7.64 Long, Saksa,
7.54 Bäuml, Saksa

Veel edasi on Euroopa paremateks:

KINNISVARAOMANIKKUDE ÜHISPANK

TALLINNAS, HARJU 48.

TEL. 444-44.

Toimetab kõiki pangaooperatsioone.

Jõudu kuldmedali saavutamiseks ammutate, süües
meie vorste, mis näitustel kroonitud **mitme kuldmedali**ga.

Suitsu- ja keeduvorstid, suitsu- ja keedu-
 singid, lihakonservid jne. jne. müügil kõigis
„Lihatsentraalides“

Tallinnas, Nõmmel, Pärnus, Haapsalus, Narvas ja Narva-Jõesuus.

Palume jälgida ärimärki „ESTO“.

Ühisus „Estonia Eksportapamajad“

Tallinnas, Suurel Tariu maanteel 101.

Telefonid: 309-53, 305-51, 305-82, 305-55.

7.48 Witte, Saksa,
 7.48 Studer, Schweits,
 7.44 Laine, Soome,
 7.43 Berg, Norra,
 7.43 Koltai, Ungari,
 7.42 Tolamo, Soome

Ka need, viimastena nimetatud, on ühtlasi sprinteritena mehed üle keskpärase.

„Halvem“ pole lugu ka Eesti kaugushüppajate-sprinteriga. R. Toomsalu koos 10,7 saavutamisega kümpas 7.34, V. Rattus 6.93, G. Vuht 6.79 ja nõnda edasi ja nõnda tagasi. Varem tuntud kaugushüppajatest saavutasid E. Tamm 7.21, E. Lilienthal 7.03 jne.

On kerkinud päevakorda küsimus, kuivõrd oluline on kaugushüppe juures stiil, s. t. kas käsi peab lennu ajal olema nii või naa, kuidas peavad jalad jooksema õhus jne. Kaldutakse arvamisele (seda kinnitavad ka maailma parimad hüppajad), et eeskätt on kaugushüppe juures tähtis hoog, sellele järgnevalt äratõuge koos jala etteviimisega kaugule ette ja kere vibutamine kõrgele ning viimasena maandumine. Vahepealne, pärast jala ettesirutamist kuni enne maandumist, ei mängi enam olulist osa. Sellele

vastavalt on ka A. Klumberg hakanud kaugushüppe treeningus nõudma peamiselt hoogu, äratõuget ja head maandumist. Kui pärast äratõuget suudetakse jalga võimsalt ette viia n. n. sammuks õhku, on mõistagi parem. Ka peab hüpe olema kõrge.

Meie tänavune parim kaugushüppaja R. Toomsalu omab hea hoo, ka äratõuge ja maandumine (jalgade ettesirutamine enne maad puutumist) on hea ja tänu just sellele hüppas ta 7.34. Kui R. Toomsalul oleks N. Küttise samm õhku ja puusa võimas liigutus, siis A. Klumbergi arvates, suudaks R. Toomsalu hüppata üle 7.50. Kui R. Toomsalu hüppab rohkem sprindijalga ja kõrgelt, siis temale osaliselt vastand on E. Tamm. Kuigi ka viimane omab hea sprinterihoo, hüppab ta madalalt, kuid ületab 7 m viimistletud stiiliga. Suurema hoo ja meeste ees peab E. Tamm siiski taganema.

Kuigi see kõlab revolutsioonikaugushüppes, on siiski selge, et kaugushüppes pole enam niivõrd tähtis peensusteni viimistletud stiil, vaid sellest palju tähtsamad on kolm järgmist momenti: hoog, äratõuge ja maandumine. Ja suursaavutus-

teni kaugushüppes küündib eeskätt see, kellel kõva sprint.

Ülal pildiseerias on toodud Euroopa parim kaugushüppaja Wilhelm Leichum. Jälgige ta kaugushüppe üksikuid faase ning järelitage, kuidas võib hüpata kuni 8 m. Kirjeldame neid faase:

1. Pärast võimsat hoojooksu koondatakse kogu energia äratõukele.

2. Algab n. n. samm õhku, millel oluline tähtsus hüppe pikkusele. Äratõuge peab olema kõrge, siis õnnestub jala võimas etteviimine kõige paremini.

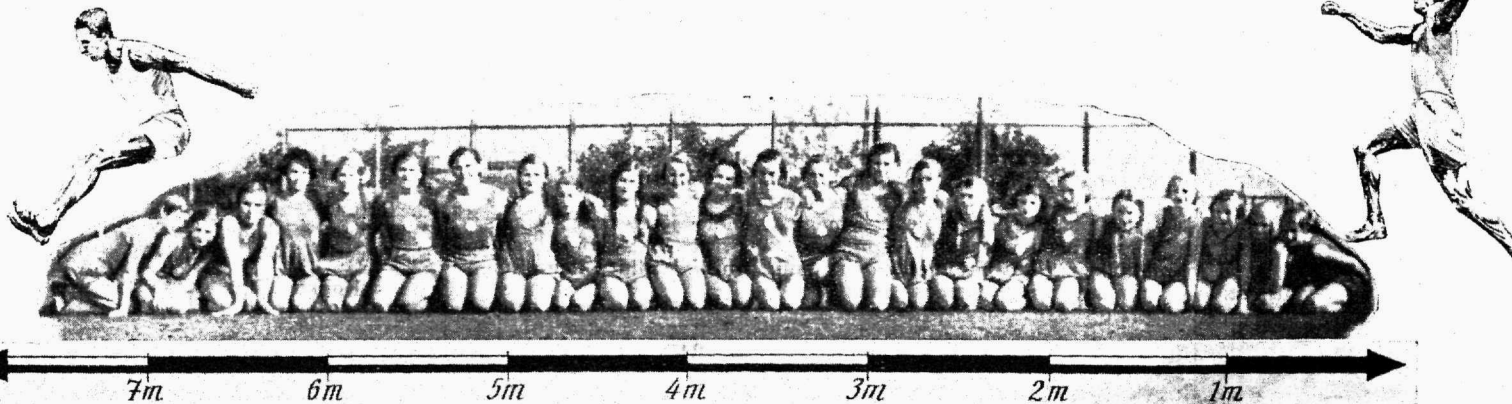
3. Vasak jalga viiakse taha ja samal ajal parem rebitakse ette.

4. Pärast 3. pilti on hüppaja umbes 1 m edasi lennanud. Käed liiguvad võimsalt ja balanseerivad keha tasakaalu. Algab mõlema jala etteviimine maandumiseks.

5. Viimane moment enne maandumist. Kogu pingutus on suunatud jalgade etteviimiseks võimalikult kaugemale.

6. Maandumine. Jälgige seda väga olulist momenti.

All on piltlikult näidatud, kui pikk on 8 m, mida inimene suudab läbi lennata üksnes lihaste jõuga.

Mis on tehtud? Mis seisab ees?

Hinnanguid ja järeltusi Rooma suurpäevadest

Teedeminister O. STERNBECK, Eesti Laskurliidu
esimees

Võiduka laskurite meeskonna võidukas juht — minister O. STERNBECK.

Püüame endile ette kujutada, milline võiks olla selle kahekordse põhjamaise võidu mõju Soomes ja Eestis. See peab olema joovastus: öeldakse, et kaks põhjamaa rahvast, kelle geograafilist asukohtagi paljud ei tunne, on võitnud Schweitsi meeskonna. See näis olevat võimatu. Milline tiivustus on see tulevateks võistlusteks! Milline ergutus on see võidukatele meeskondadele ja samuti ka nende kahe maa suurtele laskurite-massidele!

Nii kirjutab maailma suurima laskurrahva — Schweitsi — laskuritepere häälekandja „Schweizerische Schützen-Zeitung“ Rooma võistluste järele. Ning samas artiklis leiame veel järgmise hinnangu Rooma sensatsioonile:

„Rooma tagajärjed moodustavad tähise rahvusvaheliste matšide ajaloos. Kui lehitseda nende rahvusvaheliste kohtamiste paremusregistreid, siis näeme seal kõige pealt pika ja ühetoonilise reana Schweitsi võite (29-st matšist 23 täisvõitu, 5 teist kohta ja üks puudumine)... Täna pöörame sellele kuulsusrikkale lehele teise külje ja leiame sealt esimest korda Schweitsi kolmandalt kohalt rahvaste paremusnimestikus.“

Stokholmist saadik schveitslased ei ole osa võtnud väikekalibri võistlustest. Nad ei taha võistlusele tulla võõra relva ja võõra laskemoonaga. Oma tööstuse saadused ei ole aga veel nii kõrgel arenemisastmel, et nad võimaldaksid surmkindlat võitmist. Ka puudub veel erimees-

kond selle relva jaoks. Seni on aga Schweitsi tahtnud ikka ja alati ainult võita, surmkindlalt võita. Selleks kohustavad aastasade traditsioonid, 240.000-liikmeline laskurite liidu pere ja endised võidud. Mitte osa võttes väikekalibri-matšidest schveitslased oma ajakirjas muidugi täiesti vaikivad sellest, et sama Eesti, kes nad esimest korda rahvusvaheliste laskevõistluste ajaloos surus kolmandale kohale täiskalibrimatšil, väikekalibriga põlvelt ja lamades sai meeskonnavõidud, viimases asendis püstitades koguni uue maailmarekordi. Kuid Schweitsi vaatlejad olid meie laskekohtade taga vahetpidamatult ka väikekalibripäeval ja need kaks meeskonnavõitu kahtlemata peaksid maailma seni suuremale laskurrahvale näitama, et Eesti võit nende üle ei ole mingisugune õnnetu juhus, vaid et siin tõesti tegemist on uue ja tõsise, kindlalt esikoha poole rühkiva, vastasega. Üjaltsiteeritud artikli üldine toon lubab kindlasti oletada, et sealpool ka tõesti sel arvamisel ollakse. Ning samuti, nagu mõtlevad seni suurima laskurrahva juhid, nii mõtlevad kahtlemata ka kõik need kolmkümmend laskurite liitu, mis on koondunud rahvusvahelisesse unioni. Rooma-päevadel meie matšimeeskonnad vastuvaidlematult on loonud nime Eestile kui laskurrahvale, on kandnud Eesti laskuri ja Eesti relvatööstuse nime igasse kolkasse, kus iganes lastakse püssi võistluse otstarbel.

See on suursaadus, millisele ei ole hõlpus leida võrdset teistel aladel. Kuid — kas annab see saavutus meile õigust ja võimalust jääda uhkelt lebama võidetud loorberitele, jääda lootma, et tulevikuski selle tasemega, millele jõudsim Roomas, suudame vaevata käes hoida sama positsiooni, mille vallutasime Roomas?

Kindlasti mitte. Rooma tulemused moodustavad tähise rahvusvaheliste laskevõistluste ajaloos mitte ainult sellepärast, et Roomas Schweitsi esmakordselt suruti kolmandale kohale. Nad moodustavad tähise, uue algjaama rahvusvaheliste laskevõistluste ajaloos ka selle poolest, et kõik tunnused juba lähemaks matšiks, 1937. aastal Helsingis, ennustada lubavad täiesti erakorralist üldtaseme tõusu, erakorralist kõrgepinget kõigil aladel. Tulemuste sisuline analüüs näitab seda vastuvaidlematult.

Võtame kõige esmalt vaatluse alla võistluse kõige tähtsama ala — täiskalibrimatši 300 meetri distant-silt.

Et asjast selget pilti saada, toome kõige esmalt kolme parima meeskonna Rooma saavutused üksikasjalikult, üksikute asendite kaupa.

1. Soome meeskond.

	Püsti	Põlvelt	Lamades	Kokku
1. V. Miinalainen	348	376	387	1111
2. K. Leskinen	351	375	385	1111
3. E. Oksa	347	375	378	1100
4. N. Vasenius	340	374	370	1084
5. S. O. Lindgren	334	366	382	1082

Kokku: 1720 1866 1902 5488

Kolme asendi kogutulemus 5488 ja põlv-asendi kogutulemus 1866 on uued maailmarekordid.

2. Eesti meeskond.

	Püsti	Põlvelt	Lamades	Kokku
1. J. Kärner	349	377	377	1103
2. E. Rull	339	368	387	1094
3. E. Rikand	347	358	387	1092
4. A. Liiver	353	354	384	1091
5. E. Kivistik	334	372	379	1085

Kokku 1722 1829 1914 5465

3. Schveitsi meeskond.

	Püsti	Põlvelt	Lamades	Kokk:
1. K. Zimmermann	350	370	383	1103
2. J. Reich	344	374	382	1100
3. A. Salzmänn	337	368	384	1089
4. Horber				
5. E. Tellenbach	333	368	372	1073

Kokku: 1702 1841 1903 5446
Võrdleme neid tulemusi seniste maailmarekorditega.

Meeskonnarekordid olid:

Kogutulemus 5482 (Schveits, 1931. a. Lvovis).
Püsti 1743 (Schveits, 1931. a. Lvovis).
Põlvelt 1844 (Schveits, 1930. a. Antwerpenis).
Lamades 1923 (Soome, 1931. a. Lvovis).

Individaalrekordid:

Kogutulemus 1114 (Zimmermann, Schveits, Stockholm 1929. a.).
Püsti 360 (Zimmermann, Lvovis 1930. a.).
Põlvelt 381 (Rönnmark, Rootsi, Granadas 1933. a.).
Lamades 393 (S. O. Lindgren, Soome, Lvovis 1931. a.).

Seega näeme, et Roomas purunesid ainult kaks meeskonnarekordi. Kõik muud meeskonnarekordid ja üldse kõik individaalrekordid jäid puutumata. Süüdi selles on kahtlemata Rooma laskeraja ja kogu sealse võistluskorralduse iseäraldused. Helsingis, põhjamaaise valgustuse ja siin mail tavaliselt laitmata võistluskorralduse juures, võib, kui ilm võistluspäeval on vähegi soodus, kõigepealt Soomelt ja Eestilt oodata sootuks teisi tagajärgi. Lamades on meie ja Soome koduradadel korduvalt ületatud 390 silma piirjooni ja isegi senine 393-silmaline maailmarekord. Kuid ka Rootsi ja Norra ei ole selles asendis sugugi nõrgad. Isegi Rooma rasketes oludes langesid selles asendis kaks esimest kohta — 392 ja 390 silma — rootslastele B. Rönnmarkile ja S. Desslele. Kolmanda koha päris norralane H. Kongsjorden 388 silmaga. Me ei eksi vist kuigi rängalt, kui ennustame, et 1937. a. Helsingis esimese nelja meeskonna keskase võistluse ümber 392 silmale ja võistlus käib umbes 1960-silmalise meeskonnatulemuse ümber. Schveits on seni kangekaelselt püsinud oma „isaisa“ relvade ning kaunis keskpärase laskemoona juures, lootes oma kindlale üleolekule püsti ja põlvelt asendites. Roomas sellele üleolekutundele tehti lõpp ja kahtlemata katsub ka Schveits nüüd kõik teha, mis võimalik, et igast asendist viimast välja tuua, ja viib oma meeskonna ka umbes samale tasemele. Lamades nii kujuneb võistlus kahtlemata äärmiselt kõrgepingeliseks „viimaste silmade“ väljapinnimiseks, kus võita võib ainult äärmu-

seni viimistletud relvade ning laskemoonaga ja täiesti terasest närvidega meeskonnaga. Põlvelt on juba nüüd soomlaste tase väga lähedane individaalsele maailmarekordile ja meeskond otse kohutavalt ühtlane. Schveitsil on põlvelt-asend pikkade aastate jooksul olnud kindlaks „leivanumbriks“, neile ei peaks ka nüüd 375- ja 380-silmalisele kesktaasemele väljatulemine erilisi raskusi sünnitama. Meil on põlvelt-asend praegu veel kaunis nõrk ja seda mitte ainult juhuslikult Roomas. Kogu möödunud suve treeningul ei saadud meile asendile täiskaliibripüssiga õiget hinge sisse. Kuid üksikud treeningusaavutused näitavad, et ka meil samale tasemele jõudmine enam mägede taga ei ole. Võib siis ennustada, et põlvelt võitlus esikoha eest käima läheb umbes 378-silmalise kesktaaseme või 1890-silmalise meeskonnatulemuse ümber. Püsti on tase küll kõige visam tõusma, kuid rida üle 350 silma ulatuvaid tulemusi lubab oletada, et ka siin järgmistel matsidel vähemalt 352-silmalise kesktaaseme parimates meeskondades arvestada tuleb. Meeskonnale annaks see püsti ümarguselt 1760 silma.

Seega peaks meeskond, kes Helsingis 1937. aastal võita tahab, täiesti „surmkindel“ olema vähemalt 1760 + 1890 + 1960 = 5610-silmalisele kogutulemusele soodsates ilmastikuoludes. Halb ilm (tugev hootuul, vihm jne.) võib selle tagajärje muidugi kõigis meeskondades enam-vähem ühtlasele alla suruda ja 5600 silma piirjoon võib tegelikult ületamata jääda. Kuid meeskond, kes Helsingis võita tahab, peab suuteline olema heades ilmastikuoludes seda piirjoont kindlasti ületama.

Individaalvõidud muidugi nõuavad veel kõrgemat taset.

Mis see tähendab, seda mõistab iga laskur. Et selleks heitluseks 1937. aasta kesksuveks (soomlased katsevad maailmavõistlused pidada juuli viimastel ja augusti esimestel päevadel) valmis olla, selleks ei ole praegu loorberitel puhkamiseks minutitki aega. Kõige pealt nõuab kiiret lahendamist rida probleeme, mis möödunud suve treeningu ja Rooma-võistlused on üles tõstnud meie võistlusrelva ja laskemoona suhtes. Et meie Roomas lamades löime soomlast kui ka schveitslasi ja rootslastest jääme taha ainult ühe silma võrra, ei tähenda veel midagi. Meie oma katsed on näidanud, et siin parandamine veel võimalik on, ja see tuleb ka kiiresti teostada. Tuleval suvel peab meie laskuritel võimalus olema oma võimeid ülimate tippudeni välja arendada täiesti „knock-out“ relvaga ja samasuguse laskemoonaga. Järgmiseks suurprobleemiks on „värskere“ juuretoomine meeskonda. Ainult üksikutele praegustele „tippudele“ lootma jääda oleks suurim eksimus. Juba Roomas kippus meil

meestest puudus tulema olgugi, et kaasas oli tervelt üheksa täiskaliibritreeningust läbikäinud meest. Ikka ja alati leidub mehi, kes võrastes oludes hästi „jalgu alla võtta“ ei suuda. Ikka võib ette tulla juhtumisi, kus haigus või mõni muu põhjus mõned mehed just vajalisel hetkel rivist välja viib. Nii Roomas G. Lokkotaril lõhkes püss, Vilberg väsis endal väikekaliibrimatsiga silma, Liiverile tegid veel paar päeva enne matši mingisugused sisemised valud matsidest osavõtu küsitavaks. On vaja luua tugev reserv kindlaid tippsaavutuste mehi, kui ei taheta võistluspäeval mitte hätta jääda. Ning niisuguse suure meeskonna loomiseks on vaja veel mitu ja mitu korda suuremat meisterlaskurite kaadrit, kust maailmavõistluste meeskonda pidevate ja pinevate võistluste ja pikemaajaste tähelepanekute alusel võiks välja valida. Kuna meie suvine harjutuste ning võistluste periood on lühike ja talvised väikekaliibriharjutused kinnistes ruumides kipuvad laskurite tervisele halvasti mõjuma, siis ei ole ka selle probleemi lahendamine õlupis asi.

Sama pinev on olukord väikekaliibri alal. Siin ei ole meil küll enam raskusi relva ja laskemoonaga, kuid tippmeeskondade tulemused on juba nüüd nii uskumatult kõrged ja nii tihedasti üksteise lähedal, et väikekaliibrimatsid Helsingis tõesti ähvardavad kujuneda heitluseks „hinge ja vere eest“, nagu seda soome laskurite liidu häälekandja ennustas juba Rooma matside kohta.

Vaatleme kõigepealt Rooma-saavutusi lamades matsil.

Meeskondade saavutused olid:

1. Eesti	1964	silma (uus rekord)
2. Rootsi	1960	„
3. Prantsuse	1954	„
4. Soome	1949	„
5. Inglismaa	1948	„
6. Saksa	1948	„
7. Norra	1944	„
8. Ungari	1931	„
9. Austria	1898	„
10. Poola	1890	„
11. Hollandi	1878	„
12. Daani	1877	„

Hispaania laskis mitte täie meeskonnaga.

Individaalselt olid 10 parimat:

1. R. Durand, Prantsusm.	398 (u. r.)
2. J. Vilberg, Eesti	397
3. J. Mazoyer, Prantsusmaa	396
4. E. Rikand, Eesti	395
5. A. Granbohm, Soome	394
6. K. A. Larsson, Rootsi	394
7. J. Schulz, Saksa	394
8. T. Mänttari, Soome	394
9. A. Staniforth, Inglism.	392
10. T. Ericsson, Rootsi	392

G. LOKKOTAR, maailmameister väikekalibriisest püssist laskmises põlvelt.

Esimese ja kuuenda meeskonnakohta vahel on vahe ainult 16 silma, esimese ja kaheksanda individuaalkoha vahel ainult neli silma! Ja seda niisuguse piirkonnas, kus eest ärajooksmiseks enam kuigi palju ruumi pole. Ei saa ju üksik mees kuidagi lasta üle 400 ja meeskond mitte üle 2000! Kuna meist sedapuhku tahapoole jäänud Rootsi varemalt on olnud selle matši võitja kaks korda järgimööda, prantslaste käes praegu on individuaalne maailmarekord, Soome loeb ennast praegu parimaks laskurrahvaks maailmas ja Inglismaa oma 100.000-liikmelise väikekalibriiduga ka vist ei taha hästi leppida tahaplaanile jäämisega, siis on Helsingis sel matšil oodata erilist kõrgepinget. Võib kindlasti ennustada, et meeskond, kellel ükski liige teeb alla 395 silma, võitu ei päri. Mida see tähendab, teab iga laskur. See matš on, nagu Rooma kogemused Vilbergi silmaga näitavad, sedavõrd raske ja väsitav (olgugi, et asend kõige hõlpsam on), et siin arvatavasti vajadus tekib esineda täiesti oma ette erimeeskonnaga, kes ühestki muust matšist osa ei võtaks. Ainult niisugusel juhul on siin tulevikus vähegi kindlmaid võidulootusi.

Põlevelt olid meeskondade saavutused:

1. Eesti	1897
2. Prantsuse	1896
3. Rootsi	1893
4. Norra	1888
5. Soome	1871
6. Saksamaa	1862
7. Ungari	1838
8. Hollandi	1780
9. Daani	1779
10. Poola	1769

Individuaalselt olid 10 parimat.

1. G. Lokkotar, Eesti	389	(uus rek.)
2. E. Rull, Eesti	386	
3. J. Grönli, Norra	384	
4. V. Rögeberg, „	384	
5. B. Rönmark, Rootsi	384	
6. K. A. Larsson, Rootsi	383	
7. M. Bonin, Prants.	383	
8. M. Bouchez, „	383	
9. J. Mazoyer, Pr.	382	
10. E. Kivistik, Eesti	380	

Siin küll ükski meeskond ei suutnud purustada maailmarekordi, mis Lvovist saadik 1909 silmaga püsib soomlaste nimel. Kuid siin on üldtase nii kohutavalt ühtlane, esimesele kohtadele pääsenud meeskondade tulemused nii tihedalt koos, endise maailmarekordi ületamine nii tõenäoline, et ka siin on oodata kõige pinevamat heitlust. Ka praegune individuaalrekord ei ole mingisugune pikemaks ajaks püsima jääv suurus. Tegi ju Lokkotar ise paar päeva enne matši meistrimärgi seerias, mis kahjuks ametlikku rekordi ei anna, tervelt 393 silma. Nii läheneb väikekalibri matš põlvelt ikka enam lamades matši tasemele ja nõuab vist tulevikus samadel põhjustel kui viimanegi, täiesti oma ette erimeeskonda.

Püsti-asend väikekalibriis oli sedakord kõigil meeskondadel allpool oodatud taseme. Saavutused olid:

1. Soome	1813
2. Prantsuse	1808
3. Rootsi	1804
4. Norra	1799
5. Eesti	1794
6. Ungari	1789
7. Austria	1780
8. Saksa	1771
9. Itaalia	1757
10. Poola	1752
11. Daani	1709
12. Hollandi	1665

Individuaalselt olid 10 parimat:

1. K. Leskinen, Soome	375	(uus r.)
2. V. Rögeberg, Norra	374	
3. T. Ericsson, Rootsi	370	
4. M. Amundsen, Norra	370	
5. J. Kärner, Eesti	367	
6. B. Rönmark, Rootsi	366	
7. Mechet, Prantsuse	365	
8. Fitoussi, Prantsuse	365	
9. Varetto, Itaalia	365	
10. A. Liiver, Eesti	365	

Ka siin tundub, et Helsingisse meeskonnaga, mille keskmine oleks alla 370 silma, minna ei maksa. Kätesaamatu see tase ka meile ei ole sugugi. 370 silma ja enam on meil harjutustel sageli tehtud. Ka

Roomas oleksime võinud platseeruda palju paremini, kui mitte ei oleks olnud Sereni ja Rulli täielist ebaõnnestumist (351 ja 348 silma). Teised meeskonna mehed J. Kärner (367), A. Liiver (365) ja G. Lokkotar (363) olid kõik tasemel, mis oleks võinud tuua esikohagi.

Ülaltoodust on selge, milline hiiglatöö seisab ees meie laskuritepere eliidil ja selle juhtkonnal, kui me ka Helsingis tahame esineda väärilt ja püsida Roomas kättevõidetud positsioonidel. Linnasid võita on hõlpus, neid oma käes pidada aga raske. Ma arvan siiski, et ma sellega väljendan kogu meie laskuritepere ühist ning vankumata tahet, kui ütlen, et meie milgil tingimusel ei tohi jääda möödavilksatavaks koomeediks maailma laskevõistluste taevas. Juhuslikult saadud ja kaotatud kuulsus on vilets kuulsus. Kui me oma rahva kui laskurrahva nime tahame aus hoida, siis peame kättevõidetud positsioone ka kaitsma. Võimatu see ei ole. Inimmaterjal on meil hea ja tahtest ei ole meil puudu. Meie meeskonna ettevalmistamine Rooma vastu on meile kätte annud suured kogemused. See töö on ühtlasi näidanud, et meie laskurid oskavad teha sihikindlat, distsiplineeritud ja juhatuse tahte alla painduvat tööd, et meie laskurite eliit võimeline on liituma ühtlaseks ning üksmeelseks pereks, mis meeskonna kui terviku hüve seab üle kõige ja milles täiesti puudub üksikute isikute ning üksikute organisatsioonide vaheline hõõrumine ning kadedus. Kui püsime samade traditsioonide juures ja aega kaotamata asume veel intensiivsemale ettevalmistustööle kui seni, siis ei jää võidud tulemata ka Helsingis.

J. KÄRNER, maailmameister vabapüssist laskmises põlvelt.

A. KLUMBERG:

MISSUGUSTE SPORTLASTE EEST HOOLITSEDA

Kes on maailma parimad sportlased?

Käesolevas kirjutuses lähenen ülesseatud küsimusele hoopis teistest seisukohast, kui vast eeldatakse. Ma ei hakka tooma nimelt nime rodu, kes võiksid tulla kõne alla maailma parimatena, ega analüüsima nende võimeid, vaid vaatlen üksnes seda, kes nad on, millist ametit nad peavad, missugune isik nende taga peitub jne.

Varem mitmel puhul öeldult on enamik maailma parimaid sportlasi üliõpilased, Ameerikas ja Jaapanis ning vast Eestiski peagu 90%. Teistes riikides on üliõpilassportlasi vähem. Üliõpilasi on rikkaid ja vaeseid, kuid tõusnult väljapaistvate kilda, on tavaliselt neile muretsetud parem põlv, nii et nad võiksid jätkata õpinguid ja selle kõrval ka sportida.

Kui edasi vaadelda maailma teisi paremaid sportlasi, kes ei ole üliõpilased, siis on need võrdlemisi leivamuredeta inimesed. Kui nad pole selleks olnud kõrge alul, siis on nad selleni küündinud hiljemalt. Appi on tulnud spordiringkonnad.

Võtame näiteks Paavo Nurmi. Tema isa oli käsitöoline, kes teenis keskmist palka, millega võis lapsi üles kasvatada, ilma et oleks tulnud puudust kannatada, kuid ka ilma erilisel hellitamata. Peaasi: leiba oli. Kaitseväes hakkas Nurmi avaldama suursportlase talenti. Oli selge, et tõusu kiirendamiseks Nurmi ei piisanud olemasolevatest alustest. Sellepärast loodi Nurmile paremad sportimistingimused, võimaldati talle välisvõistlusi jne. Ja Nurmist sai seni ületamatu spordikuulsus.

Või Luigi Beccali. Ta oli varem tänava-jäätisemüüja. Spordijuhid, hinnates Beccali sporditalenti ja nähes, et mehel raske leib, võimaldasid talle paremad elutingimused. Huvitatud ringkonnad aitasid Beccalile niivõrd kaasa, et mees võis avada omanimelise jäätiseäri. Ja praegu on Beccali jäätis Itaalias väga kuulus. Vastavalt vähenenud leivamuredele hakkasid tõusma Beccali spordivõimed ja tust sai maailmarekordimees.

Omaaegne maadluse euroopameister dr. Bela Varga käis ülikoolis sel ajal, millal Ungaris valitsesid rasked päevad. Siiski leiti võimalus mehe eest hoolitsemiseks, nii et Varga võis lõpetada ülikooli ja ühtlasi jätkata maadlemist.

Pärastine kuulus ujuja Arne Borg oli Stokholmi basseinis n. ö. abikäskjalaks ja koristajaks. Kui jatkus aega, siis ta ujus. Noormehe talenti pandi tähele ja, jällegi paremate spordivõimaluste pakkumiseks, määrati ta basseini üldkorraldajaks, mis tähendas tõusu palgaredelil. Pealeselle võimaldati talle amatöör-ujumisõpetajana lisateenistus tundide andmisega.

Sarnaseid näiteid on tuua leegion. Sport on kunst nagu muudki kunstid ja kui kunstnikule ei avardata paremaid tingimusi, on ta looming pidurdatud.

Toetudes ülaltoodud näidetele võidakse vast järeldada, et iga sportlane, kes saavutanud väljapaistvuse, võib kohe pretendeerida igasugustele toetustele, mille lõppsihiks muretu elu. See on väärarvamus. See on raske punkt, mille vastu, kahjuks, meil sageli patustatud, misjuures patustajaks pooleks on olnud sportlane ise. On palju sportlasi, kes tunnevad end hellitatuna nende eest hoolitsemisest, satuvad n. ö. suurhullustusse ja unustavad oma kohused. Ma ei räägi mitte kohustustest spordi alal, vaid kohustustest elu

vastu. Näiteks mõni ei jatka õppimist, muutub n. ö. logardiks. Üksvahe oli olukord meil koguni säärane, et kaitsevägeosad hea meelega ei tahtnud vastu võtta sportlasi. Nii on rikutud sportlase nime. Samuti üheks üleliigseks hellituseks on suure väärtusega auhindade jagamine võrdlemisi tagasihoidlikkude spordisaavutuste eest (peamiselt kaitseväes ja kaitseliidus).

Kõigile sportlastele peab sisendama, et sport ei ole elu ise, vaid üksnes osa kultuurist, mida inimene peab omama. Seda tuleb sisendada juba noorele koolipoisile. Siis kaoksid sarnased nähted, et koolipoiss, kes saavutanud spordialal väljapaistvust, tunneks end niivõrd suure kangelasena, et lakkab korralikust õppimisest. Ei ole suuremat võltsetekujutust, kui uskuda, et spordiga on saavutatud kõik. Ja kui säärased inimesed astuvad ellu, siis on nad enamikus ühiskonnale kõlbmatud, olgu nad seejuures kui suured maailmameistrid tahes.

Kui inglane ütleb „Ma olen sportlane“, siis tähendab see, et ta peale hea sportlase on ka parimaid tööjõude.

Üksnes sportlane olla, see ei tähenda veel midagi, kui ta oma muus elus pole samasugune hea sportlane. Soomlastel on õigus, kui nad hoolitsevad üksnes nende sportlaste eest, kellest nad näevad, et need ka elus võivad läbi lüüa. Kui keegi saavutab spordis rekordi, siis peab ta olema võimeline elus kahekordse sarnase rekordi püstitamiseks.

Kui vaadelda meil spordis ja ka elus hästi läbiõõnud sportlasi, siis tuleb nimetada A. Anderkoppi, H. Tammerit, V. Everit j. t. Sarnaseid sportlasi on veel palju. Need mehed oleksid väärinud hoolitsemist. Kuid et nad edasi said oma jõul, siis seda suurem tunnustus neile. Peab olema raudne tahe, siis võib end kõige paremini jäbi lüüa igal pool. Ja, peab ütleva, tõelised suursportlased on üksnes need, kes suudavad püsivalt rühkida suursaavutuste poole.

Soomlaste motoks sportlaste toetamisel on: „Meie muretsme teile paremad elutingimused, kuid teie peate inimkonnale need kolmekordselt tagasi tasuma. Üksnes siis oleme rahuldatud.“

Nii siis: sportlased, lootke toetamisele üksnes siis, kui te suudate olla kindlad, et teie ka elus läbi lööte. Ja selleks peab olema raudset tahet ja distsipliini.

IGA SPORTLANE
KÜLASTAB
KALMA SAUNA

VANA KALAMAJA 9-A
TEL. 440-71

SAMM EDASI KERGEJÕUSTIKUS

TIPPSAAVUTUSED TÕUSID, KESKMINE TASE JÄI ENDISEKS

Kui tõmmata võrdlusjooni selle vahel, mida kergejõustiku kohta ütles A. Klumberg hooaja alul ja kuidas hooaeg tegelikult kujunes, siis, nagu võib väita, on A. Klumbergi kalkulatsioonid ja ennustused täitunud suureprotsendiliselt. A. Klumberg kirjutas E. Spordilehe k.a. aprillikuu-numbri artiklis „Olimpiatöö“, et kui läinud aasta möödus kergejõustiku üldtaseme tõstmise tähe all, siis tänava tulevat suurem rõhk asetada tippsaavutuste tõstmiseks, mis jatkuks ka olümpia-aastal.

Kui nüüd vaadelda äsjamöödunud tänavust hooaega, siis võime nentida, et tippsaavutused on tõusnud, samal ajal aga üldine tase, mille tõstmiseks oli väiksem rõhk jäänud peagu endiseks.

Milles A. Klumberg hooaja alul siiski üle pakkus, oli tippsaavutuste kõrgus. Ta seadis üles igal alal normid, mille täitmine oleks olnud varem saavutamatu võimete-piiride rikkumine, ja lootis, et hooaja jooksul purustatakse neist normidest vähemalt 50%. Tegelikult purustati ainult kaks: A. Viiding kuulitõukes — 16.06 (piir 16.00) ja R. Toomsalu 100 m-is — 10,7 (piir 10,8). Kuid paljudel ülejäänud aladel küünditi siiski võrdlemisi lähedale seatud normidele-piiridele, nagu seda tõendab alljärgnev tabel:

Ala	Norm	Tänav. rekord
100 m	10,8	10,7
200 "	22,0	22,3
400 "	49,8	51,0
800 "	1,54,8	1,58,4
1500 "	3,59,8	4,05,8
3000 "	8,40,0	8,47,4
5000 "	14,59,8	15,30,6
10000 "	31,59,8	32,35,6
110 m tõkkeid	15,0	15,8
kõrgus	2,00	1,94
kaugus	7,50	7,34
kolmik	15,00	14,43
teivas	4,00	3,80
kuul	16,00	16,06
ketas	49,00	46,66
oda	72,00	66,91

Seega peale kahe normi ületamise on seatud normidele eriti lähedale küünditud 200-, 3000 ja 10.000 m jooksudes, kõrgus- ja kaugushüppes. Lisada oleks, et veel üks norm oli purustamise ohus. Nimelt 400 m-is, millisel alal R. Toomsalu oli võimeline alla 50 sek.

Iga aasta on juure kasvatatud suuratleete, või, nagu meil kombeks neid nimetada, musketäre. Tänavu võis uutena musketäre „seisusse“ tõsta R. Toomsalu, R. Samsi ja E. Tamme. Kanul neile on A. Kreek, P. Määrits, E. Persim, R. Jõgi j. t.

Tänavunegi hooaeg möödus kergejõustiku tasapinna ühtlasemaks muutumise tähe all. Isegi lühimajooksudes saavutati rahvusvahelisi võite. Pikamaajooksudes seevastu üllatas vana veteran A. Peterman, kelle 10.000 aeg on Eesti kõigi aegade teine. Üksnes keskmaajooksud avaldasid tagasiminekut, kuid ainult tipuosas. Suure lootuse, K. Fatali, riisus surm.

Võrreldes läinud aastaga, mis oli Eesti kõige parem kergejõustiku-aasta, paranesid tippsaavutused enamikul aladel. Olümpia-aladest jäid tippmargid parandamata 800, 1500 ja 3000 m jooksudes, 110 m tõkkejooksus (J. Toomre vahepealse vigastuse tõttu), kettaheites ja odaviskes. Teivashüppes korrati l. a. rekord. Uued Eesti rekordid saavutati või korrati 60, 100, 200, 300, 400 ja 3000 m jooksudes, kõrgus- ja teivashüppes, kuulitõukes (nii raskema kui ka kergema kuuliga) ning vasaraheites, peale selle veel reas teatejooksudes.

Keskmine tase jäi, nagu juba eelpool öeldud, peagu endiseks,osal aladel paranedes ja osal aladel tagasi minnes. Seejuures kümne keskmine paranes rohkemal aladel kui kahekümne keskmine. Kuid tänava meil puudusid säärased laiaulatuslikud võistlused, nagu l. a. seks olid Eesti Mängud. Esi-võistlused peeti küll suure osavõtjate arvuga, kuid Tartu Tamme staadion ei võimaldanud vaatamata pinevale konkurentsile häid tehnilisi tulemusi. Arvestades nende vabandustega ja silmas pidades, et keskmine tase on jäänud umbkaudu endiseks, võib möödunud hooaega peagu siiski nimetada kõigi aegade parimaiks. Nii et: kergejõustikus astuti samm edasi.

Kümne keskmine tagajärg tõusis võrreldes Eesti kõigi aegade vastava parimaga 400, 1500 ja 3000 m jooksudes, kaugushüppes, kuulitõukes ja vasaraheites. Kahel alal jäi sellest puudu ainult üksikud sajan-dik-sekundid või kümnendik-sentimeetrid, nagu 100 m-is (vahe 0,01

sek!) ja kolmikhüppes (vahe 0,2 sm). Võrreldes aga läinud aastaga oli peale nim. alade 10-ne keskmine tänava parem veel kõrgushüppes.

Kahetekümne keskmine tagajärg näitas tagasiminekut. Parem on ta üksnes kaugushüppes ja kuulitõukes.

Läinud aastal võis hooaja parima kergejõustiklase küsimusele läheneda kahest seisukohast, sõltuvalt sellest, kas võtta hindamise aluseks 1) tehnilise tulemuse väärtust ja seda võrrelda maailma tippsaavutusega, või 2) teatud sportlase rahvusvaheliste võitude suurus. Tänavu jooksevad mõlemad seisukohad kokku ühte isikusse, kelleks on akadeemiline maailmameister ja hooaja parima tippsaavutuse püstitaja Arnold Viiding. Teda võib õigustatult nimetada tänavuseks parimaks kergejõustiklaseks. Teine seisukoht — hindamine rahvusvaheliste võitude suuruse alusel — langeb tänava üldiselt veidi kõrvale, sest eestlaste osavõtuga rahvusvahelisi suurvõistlusi oli vähe.

Arvestades siiski mõlemat seisukohta (nii palju, kui selleks alust) võiks tänavuseks kümneks parimaks kergejõustiklaseks nimetada järgmisi: 1. A. Viiding, 2.— 3. K. Annamaa ja A. Kuuse, 4. R. Toomsalu, 5. G. Sule. 6. E. Prööm, 7. O. Erikson, 8. R. Sams, 9. E. Tamm ja 10. A. Peterman. See seisukoht on mõistagi täiesti isiklik ja vast mitte iga maitsele vastav.

Soome punktide-tabeli alusel on hooaja paremate tehniliste saavutuste paremusjärjestus järgmine:

kuul — A. Viiding	16.06	1041
vasar — K. Annamaa	53.07	975
kõrgus — A. Kuuse	1.94	960
100 m — R. Toomsalu	10,7	934
oda — G. Sule	66.91	930
ketas — O. Erikson	46.66	921
„ — A. Viiding	46.12	903
3000 m — E. Prööm	8.47,4	899
„ — R. Sams	8.47,6	898
kaugus — R. Toomsalu	7.34	897
ketas — P. Määrits	45.30	876
kaugus — E. Tamm	7.21	861
kuul — A. Kreek	14.42	860
oda — A. Klumberg	63.60	857
1500 m — E. Prööm	4.05,8	854
„ — A. Jürälä	4.05,8	854
5000 m — E. Prööm	15.30,6	852
kolmik — N. Küttis	14.43	846
kõrgus — G. Kalm	1.85	846
kuul — E. Persim	14.28	845
„ — J. Suuk	14.27	844

100 m — R. Jõgi	11,0	843
200 m — R. Toomsalu	22,3	843
60 m — G. Vuht	7,0	835
800 m — A. Jür lau	1,58,4	834
10.000 m — A. Peterman	32,35,6	831
ketas — E. Persim	43,87	830
kuul — O. Erikson	14,13	829
ketas — E. Lilienthal	43,76	826
kuul — R. Schmidt	14,06	822
5000 m — R. Sams	15,41,6	820
1500 m — K. Fatal	4,09,0	819
teivas — E. Arman	3,80	818
400 m — V. Nesterov	51,0	818
kaugus — N. Küttis	7,05	817
kuul — P. Määrits	14,00	816
ketas — K. Aid	43,40	815
100 m — J. Toomre	11,1	814
„ — V. Rattus	11,1	814
kaugus — E. Lilienthal	7,03	812
5000 m — A. Peterman	15,44,8	810
1500 m — R. Sams	4,09,8	810
3000 m — A. Peterman	9,05,6	806
110 m — J. Toomre	15,8	804
1500 m — F. Dunkel	4,10,4	804
kuul — O. Kirp	13,85	800

Tabelisse pole võetud R. Jõe saavutatud peagu maailmarekordset aega 60 m-is — 6,7, mis joostud alla tugevat tuult. 6,7 sekundile vastab täpselt 1000 punkti. Kui kaasa arvata ka see saavutus, on tänava 47 eestlast saavutanud 800 punkti või rohkem. L. a. oli see arv 43. Üle 900 ja üle 1000 punkti saavutanute arv on ilma R. Jõe tagajärjeta jäänud endiseks, s. o. seitsmele ja ühele.

Kui arvestada igale maakonnale kümne parima tabeli järgi esikoha eest 10 punkti, teine — 9 punkti jne., siis on parimaks maakonnaks seniselt edasi Harjumaa (Tallinn kaasa arvatud). 874-st võimalikust punktist (16 olümpia-ala) omandab Harjumaa kõigist punktidest kaugelt suurema osa — 520,2 punkti. Eelmisel aastal oli Harjumaal ainult 372 punkti. Seega on Tallinn tugevasti kõvenenud.

Arvestades Harjumaa punktid lahutades Tallinna punktidest, saame järgmise järjestuse: Tallinn — 479,2, Tartumaa — 226,7, Virumaa — 46,6, Pärnumaa — 32,2, Valgamaa — 27, Harjumaa — 26,7, Viljandimaa — 22,1, Järvamaa — 8,5 ja Saaremaa — 5 punkti. Teistel maakondadel pole ühtki punkti.

Alljärgnevasse statistikalisse ülevaatesse on püütud hankida kõik paremad tagajärjed, kuid siiski peab jätma reservatsiooni, et mõni tabelisse kõlvuline tagajärg on siiski kas jäänud silmapaari vahele või pole nende kohta saadud tõendavaid materjale. Tagajärjed, mille saavutamise kohta on tekkinud kuidagi põhjustatud kahtlus, on jäetud välja. Samal ajal on aga täiendatud 100 m tabelit, selle sisse võttes ka need tagajärjed, mis pole ajamõõtjatega täpselt märgitud, kuid mille saavutamise oli siiski usutav. Nii on *-ga

märgitud tagajärjed saadud maha-jäädud meetrite ümberarvestamisega ajale, vastavalt sellele, kuidas võimaldavad määrused.

Ruudi Toomsalu

100 m:

10,7	R. Toomsalu, Kalev
*11,0	R. Jõgi, Nõmme ÜENU
*11,1	J. Toomre, Kalev
*11,1	V. Rattus, ÜENUTO
11,2	E. Susi, Jõhvi ÜENU
11,3	E. Lilienthal, Narva PS
11,3	G. Beckman, ASK
*11,3	A. Hirv, Kalev
11,4	V. Nesterov, ASK
11,4	H. Kadak, ÜENUTO
11,4	T. Püvi, Valga ÜENU
11,4	A. Kais, Valga ÜENU
11,4	A. Soovik, Võru
11,5	E. Hindrekus, Koeru SS
11,5	G. Vuht, Kalev
11,5	J. Püss, Kasaritsa
11,5	R. Avekukk, Läänela
11,5	Hy Anton, Kalev
11,5	V. Kalam, Sakala
11,5	O. Suik, ASK

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	11,18	11,17	11,29
20-ne	„	11,33	11,30	11,40
Alla	11,0	1	0	0
„	11,3	5	8	3
„	11,6	20	22	18

Tippmeeste parimad margid:

R. Toomsalu	10,7	10,7	10,8
V. Rattus	11,1	11,2	11,2

200 m:

22,3	R. Toomsalu, Kalev
23,2	V. Rattus, ÜENUTO
23,4	J. Toomre, Kalev
23,4	E. Kulmar, Kalev
23,5	G. Beckman, ASK
23,5	R. Jõgi, Nõmme ÜENU
23,8	A. Raska, ASK
24,0	F. Ütt, ASK
24,0	H. Kadak, ÜENUTO
24,1	V. Kalam, Sakala
24,1	G. Vuht, Kalev
24,1	V. Piho, ÜENUTO
24,2	A. Hirv, Kalev
24,4	V. Laats, ÜENUTO
24,4	H. Goldberg, Vaprus
24,5	F. Tamm, ÜENUTO
24,6	Hy Anton, Kalev
24,6	B. Matiisen, Keila

24,6	B. Nazarevski, Petseri SS
24,7	O. Suik, ASK
24,7	A. Kongas, Pärnu SK
24,7	R. Avekukk, Läänela
24,7	A. Josau, Nõmme ÜENU
24,8	Mikkal, Võru
24,8	V. Tuisk, Riisipere ÜENU
24,8	H. Punno, Nõmme ÜENU
24,8	F. Kudu, Kalev
24,9	J. Meimer, Pärnu SK
24,9	E. Hindrekus, Koeru SS

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	23,52	23,26	23,68
20-ne	„	24,1	23,70	23,60
Alla	23,0	1	3	1
„	24,0	7	11	7
„	25,0	29	31	21

Tippmeeste parimad margid:

R. Toomsalu	22,3	22,8	22,9
V. Rattus	29,2	23,8	24,0

300 m:

36,9	E. Kulmar, Kalev
37,7	R. Jõgi, Nõmme ÜENU
37,8	H. Kadak, ÜENUTO

400 m:

51,0	V. Nesterov, ASK
51,8	F. Ütt, ASK
51,8	E. Kulmar, Kalev
52,4	G. Beckman, ASK
52,4	A. Pau, Kalev
52,5	V. Rattus, ÜENUTO
52,7	J. Lunter, Pärnu SK
52,9	A. Jür lau, Kalev
53,2	F. Härm, Kalev
53,4	K. Fatal †
53,6	O. Grepp, Kalev
53,6	V. Laats, ÜENUTO
53,6	H. Goldberg, Vaprus
53,7	A. Rullingo, Kalev
53,8	H. Kadak, ÜENUTO
54,0	B. Vill, Sakala

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	52,41	52,46	52,76
20-ne	„	53,18	53,10	53,30
Alla	52,0	3	2	1
„	53,0	8	6	4
„	54,0	15	18	15

Tippmeeste parimad margid:

V. Nesterov	51,0	52,0	54,0
F. Ütt	51,8	52,0	52,4

800 m:

1,58,4	A. Jür lau, Kalev
2,00,6	K. Fatal †
2,01,8	E. Prööm, Tall. PS
2,02,1	F. Dunkel, Kalev
2,03,1	A. Vaks, ÜENUTO
2,04,1	K. Laas, ÜENUTO
2,04,2	D. Piliiste, ASK
2,04,5	H. Laas, Vaprus
2,04,9	P. Kutti, ÜENUTO
2,05,3	V. Pulk, ASK
2,05,6	A. Kontus, Pärnu SK
2,06,3	R. Suban, Kalev
2,06,6	B. Vill, Sakala
2,06,7	J. Koovik, Kalev
2,07,0	E. Rätsep, Kalev

E. Kulmar

A. Jür lau

E. Pröö m

R. Sams

J. Toomre

2.08,0 V. Treufeldt, Sakala
 2.08,4 J. Anon, Tartu Kalev
 2.08,4 R. Sams, ÜENÜTO
 2.09,0 V. Reinvelt, ÜENÜTO
 2.09,0 M. Aleksejev, Kambja

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	2.02,90	2.01,85	2.02,57
20-ne "	2.05,21	2.04,30	2.05,10
Alla 2.00,0	1	2	1
" 2.05,0	9	10	10
" 2.10,0	20	25	18

Tippmeeste parimad margid:

A. Jür lau	1.58,4	2.01,4	2.01,5
E. Pröö m	2.01,8	2.02,0	—
F. Dunkel	2.02,1	2.02,3	2.03,8

1000 m:

2.37,8 F. Dunkel, Kalev
 2.41,5 R. Suban, Kalev
 2.41,8 A. Vaks, ÜENÜTO
 2.42,0 H. Piliste, ASK
 2.42,2 K. Laas, ÜENÜTO
 2.43,1 H. Laas, Vaprus
 2.43,4 E. Einman, Nõmme ÜENU
 2.44,3 K. Fatal †
 2.44,4 A. Lints, ÜENÜTO
 2.44,8 F. Härm, Kalev
 2.45,8 A. Johanson, Pärnu SK
 2.45,9 A. Kraam, Harju malev
 2.46,9 J. Anier, Tartu Kalev
 2.47,0 A. Völli, Tartumaa malev
 2.48,2 V. Palmberg, Kalev
 2.48,8 R. Viik, Riisip. ÜENU
 2.48,8 A. Korbe, Kalev
 2.49,9 Kala, Keila
 2.50,0 Talbak, Keila

	1935	1934
10-ne keskmine	2.42,53	2.40,80
20-ne "	2.45,37	2.44,00
Alla 2.40,0	1	3
" 2.45,0	10	12
" 2.50,0	18	19

1500 m:

4.05,8 E. Pröö m, Tall. PS
 4.05,8 A. Jür lau, Kalev
 4.09,0 K. Fatal †
 4.09,8 R. Sams, ÜENÜTO
 4.10,4 F. Dunkel, Kalev
 4.11,8 A. Vaks, ÜENÜTO
 4.12,6 A. Piliste, ASK

4.14,2 V. Pulk, ASK
 4.15,0 K. Laas, ÜENÜTO
 4.16,4 R. Suban, Kalev
 4.17,9 A. Kraam, Harju malev
 4.18,0 H. Laas, Vaprus
 4.18,2 M. Aleksejev, Kambja
 4.19,2 E. Rätsep, Kalev
 4.19,8 J. Anier, Tartu Kalev
 4.21,2 A. Peterman, Vaprus
 4.22,0 F. Härm, Kalev
 4.22,2 E. Einman, Nõmme ÜENU
 4.24,4 A. Saar, Tartumaa malev
 4.25,6 J. Koovik, Kalev
 4.26,7 H. Pöld, Mustjala
 4.27,2 R. Resnis, Nõmme ÜENU
 4.27,8 A. Kontus, Pärnu SK
 4.28,0 O. Johanson, Ambla SR
 4.29,0 A. Korbe, Kalev
 4.29,0 E. Sepp, Ambla SR

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	4.11,08	4.11,12	4.13,00
20-ne "	4.15,97	4.15,13	4.16,00
Alla 4.05,0	0	3	0
" 4.10,0	4	3	1
" 4.20,0	15	17	14
" 4.30,0	26	40	42

Tippmeeste parimad margid:

E. Pröö m	4.05,8	4.06,0	4.06,0
-----------	--------	--------	--------

3000 m:

8.47,4 E. Pröö m, Tall. PS
 8.47,6 R. Sams, ÜENÜTO
 9.11,4 A. Piliste, ASK
 9.05,6 A. Peterman, Vaprus
 9.18,6 F. Dunkel, Kalev
 9.18,6 A. Kraam, Harju malev
 9.20,4 J. Anier, Tartu Kalev
 9.21,2 A. Vaks, ÜENÜTO
 9.23,6 V. Lulla, Tartu Kalev
 9.24,6 K. Kiili, Kalev
 9.25,0 A. Saar, Tartumaa malev
 9.28,0 A. Kurg, Tartumaa malev
 9.29,0 E. Einman, Nõmme ÜENU
 9.29,8 J. Perv, Tartu Kalev

	1935	1934
10-ne keskmine	9.15,23	9.15,48
Alla 9.00,0	2	1
" 9.10,0	3	2
" 9.20,0	6	6
" 9.30,0	13	16

5000 m:

15.30,6 E. Pröö m, Tall. PS
 15.41,6 R. Sams, ÜENÜTO
 15.44,8 A. Peterman, Vaprus
 15.55,0 J. Anier, Tartu Kalev
 16.00,5 V. Lulla, Tartu Kalev
 16.16,0 A. Kraam, Harju malev
 16.21,8 R. Resnis, Nõmme ÜENU
 16.22,6 E. Martin, Kalev
 16.27,0 J. Perv, Tartu Kalev
 16.28,6 K. Kiili, Kalev
 16.30,0 E. Einman, Nõmme ÜENU
 16.37,8 E. Sepp, Ambla SR
 16.41,0 E. Laurimaa, Valtu k.-l.
 16.42,0 H. Kruuse, Ambla SR
 16.42,2 A. Koidu, Tartu Kalev
 16.48,4 A. Piliste, ASK
 16.51,2 E. Rätsep, Kalev
 16.58,6 K. Kuldkepp, Sakala

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	16.04,85	15.59,40	16.05,20
20-ne "	16.27,06	16.19,43	—
Alla 16.00,0	4	5	3
" 16.30,0	10	11	11
" 17.00,0	18	24	16

Tippmeeste parimad margid:

E. Pröö m	15.30,6	15.39,6	15.40,0
-----------	---------	---------	---------

10.000 m:

32.35,6 A. Peterman, Vaprus
 33.16,0 J. Anier, Tartu Kalev
 34.06,8 K. Kiili, Kalev
 34.48,6 E. Martin, Kalev
 35.11,4 V. Lulla, Tartu Kalev

	1935	1934	1933
Alla 34.00,0	2	3	1
" 35.00,0	4	9	5

15.000 m:

51.04,2 K. Kiili, Kalev
 52.15,0 R. Siitam, Harju malev
 53.36,8 A. Nurmet, Kalev

30.000 m:

2:06.10,0 K. Kiili, Kalev
 2:10.21,0 A. Kleinsepp, ÜENÜTO

Tunnijooks:

16.564.15	K. Kiili, Kalev
16.176.85	K. Laas, ÜENUTO
15.258.50	O. Tiidov, Puhkekodu
15.060.30	A. Kleinsepp, ÜENUTO

1.70	H. Kobbin, Ambla SR
1.70	A. Lanson, Tarvastu
1.70	A. Kongas, Pärnu SK
1.70	A. Levikov, Harju malev
1.70	A. Kasesalu, Kloostri
1.70	H. Puistama, Vaprus
1.70	A. Ibrus, S.-Jaani Lembitu

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	6.96,3!	6.85,7	6.93,2
20-ne	"	6.79,2	6.70,0	6.76,7
Üle	7.00	4	1	3
"	6.75	9	6	11
"	6.50	22	15	20
"	6.30	40	33	31

Pooletunnijooks:

9.146.03	J. Anier, Tartu Kalev
8.906.70	V. Lulla, Tartu Kalev

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	1.79,80	1.78,10	1.80,90
20-ne	"	1.75,45	1.74,05	1.76,30
Üle	1.90	1	2	1
"	1.85	2	2	3
"	1.80	5	4	6
"	1.75	12	8	12
"	1.70	30	23	23

Tippmeeste parimad margid:

R. Toomsalu	7.34	7.26	7.11,5
E. Tamm	7.21	7.19	7.15
N. Küttis	7.05	7.05	7.00

110 m tõkkeid:

15,8	J. Toomre, Kalev
16,3	E. Rähn, Kalev
16,5	A. Paluvere, Kalev
16,6	G. Beckman, ASK
16,9	A. Kuuse, ÜENUTO
16,9	A. Hirv, Kalev
17,4	E. Lilienthal, Narva PS
17,4	J. Arvo, Sakala
17,8	K. Päriste, ASK
17,9	A. Dagis, Kalev
17,9	A. Keres, ASK
17,9	H. Punno, Nõmme Kalju

		1935	1934	1933
A. Kuuse	1.94	1.93	1.93	1.93
G. Kalm	1.85	1.80	1.75	1.75

Tippmeeste parimad margid:

A. Kuuse	1.94	1.93	1.93	1.93
G. Kalm	1.85	1.80	1.75	1.75

Kaugushüpe:

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	16,95	16,72	16,65
Alla	16,0	1	1	0
"	17,0	6	6	7
"	18,0	12	10	13

7.34	R. Toomsalu, Kalev
7.21	E. Tamm, Kalev
7.05	N. Küttis, ASK
7.03	E. Lilienthal, Narva PS
6.93	V. Rattus, ÜENUTO
6.86	E. Rähn, Kalev
6.85	A. Raska, ASK
6.84	M. Haitov, Vaprus
6.79	G. Vuht, Kalev
6.73,5	A. Üksti, Kuressaare ES
6.73	F. Tarkman, Kiviõli SK
6.70,5	Hy Anton, Kalev
6.69	A. Rullingo, Kalev
6.66	Hub. Anton, Kalev
6.65	H. Koik, Sakala
6.58	J. Toomre, Kalev
6.58	J. Paas, Tartumaa
6.55	A. Pällo, Kalev
6.54	E. Hindrekus, Koeru SS
6.52	I. Marks, Tartu ÜENÜ
6.51	F. Kudu, Kalev
6.50	A. Kongas, Pärnu SK
6.49	A. Puppert, Tall. PS
6.49	Rannap, 1. rügement
6.48	O. Kurvits, ÜENUTO
6.47	R. Kiipsaar, ASK
6.46	K. Ivanov, Ambla SR
6.45	K. Kask, Nõmme ÜENÜ
6.43	V. Kalam, Sakala
6.41	N. Kask, Kalev
6.40	P. Saretok, Vaprus
6.40	H. Kobbin, Ambla SR

Kolmikhüpe:

14.43	N. Küttis, ASK
13.98	E. Järvson, ASK
13.97	A. Raska, ASK
13.85,5	R. Toomsalu, Kalev
13.54	E. Armi, Kalev
13.52	N. Kalm, Kalev
13.43,5	A. Üksti, Kuressaare ES
13.41	H. Kobbin, Ambla SR
13.35	I. Marks, Tartu ÜENÜ
13.31	N. Kleinson, Tall. PS
13.26	E. Tamm, Kalev
13.21	O. Kolkuschkin, ÜENUTO
13.12	L. Sork, S.-Jaani Lembitu

Kõrgushüpe:

1.45	A. Kuuse, ÜENUTO
1.85	G. Kalm, Kalev
1.81	G. Schmidt, ESS
1.80	A. Landberg, Kalev
1.80	E. Järvson, ASK
1.78	O. Kolkuschkin, ÜENUTO
1.75	G. Sule, ASK
1.75	J. Arusoo, Kalev
1.75	H. Koik, Sakala
1.75	N. Kleinson, Tall. PS
1.75	F. Tarkman, Kiviõli SK
1.75	A. Saral, ASK
1.71	U. Andrusson, Kalev
1.70	R. Bergman, Läänela
1.70	F. Ernits, ASK
1.70	A. Neuman, Harju malev
1.70	A. Kleivan, Kuimetsa
1.70	K. Teiman, Harju malev
1.70	N. Kasak, NMKÜ
1.70	J. Meimer, Pärnu SK
1.70	A. Kallaste, Vajangu
1.70	E. Martinson, ASK
1.70	A. Kuulmata, Ambla SR

		1935	1934	1933
10-ne	keskmine	13.68,0	13.68,2	13.46
20-ne	"	13.29,7	13.32,0	13.21
Üle	14.00	1	1	1
"	13.50	6	8	4
"	13.00	13	13	15
"	12.50	33	38	28

Tippmeeste parimad margid:

N. Küttis	14.43	14.20	14.19,5
A. Raska	13.97	13.91	13.82

Teivashüpe:

3.80	E. Arman, ASK
3.70	J. Erna, Kalev
3.65	K. Kask, Käru ÜENÜ
3.51	H. Koik, Sakala
3.50	H. Kobbin, Ambla SR
3.50	R. Kiipsaar, ASK
3.40	P. Saretok, Vaprus
3.30	A. Neuman, Harju malev
3.30	A. Landberg, Kalev
3.30	A. Niggol, ASK
3.30	J. Laur, Pärnu SK
3.30	A. Mahl, Tartu ÜENÜ

A. Kuuse

G. Kalm

N. Küttis

E. Arman

A. Viiding

J. Suuk

O. Erikson

A. Kreek

G. Sule

K. Annamaa

	1935	1934	1933	16.06
10-ne keskmine	3.49,6	3.52,4	3.44,0	15.84
20-ne "	3.35,8	3.38,7	3.32,8	15.48
Üle 3.50	6	7	3	15.23
" 3.30	12	15	11	
" 3.20	20	21	18	

Tippmeeste parimad margid:

E. Ärman	3.80	3.70	3.70
J. Erna	3.70	3.50	3.40

Kuulitõuge :

16.06	A. Viiding, Tall. PS
14.42	A. Kreek, Kalev
14.28	E. Persim, ÜENUTO
14.27	J. Suuk, Tall. PS
14.13	O. Erikson, ASK
14.06	R. Schmidt, Valga ÜENU
14.00	P. Määrits, Valga ÜENU
13.85	O. Kirp, ASK
13.75	A. Tuju, Kalev
13.60	E. Lilienthal, Narva PS
13.49	P. Saretok, Vaprus
13.42	P. Puna, ÜENUTO
13.40	A. Michelson, Tartu Kalev
13.37	H. Õunap, Sakala
13.21	H. Kõerv, Sakala

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	14.24,21	14.10,7	14.16
20-ne "	13.73,4	13.65,6	13.70
Üle 16.00	1	0	0
" 15.00	1	1	1
" 14.00	7!	4	5
" 13.50	11	11	9
" 13.00	15	19	18

Tippmeeste parimad margid:

A. Viiding	16.06	15.96	15.61
A. Kreek	14.42	14.40	14.29
J. Suuk	14.27	14.26	14.24

5,44 kg-lisega:

17.92	A. Viiding, Tall. PS
16.55	H. Kõerv, Sakala
16.30	E. Persim, ÜENUTO

E. Lilienthal, Narva PS	15.84
K. Annamaa, Tall. PS	15.48
O. Kirp, ASK	15.23
P. Määrits, Valga ÜENU	

Kettaheide :

46.66	O. Erikson, ASK
46.12	A. Viiding, Tall. PS
45.30	P. Määrits, Valga ÜENU
43.87	E. Persim, ÜENUTO
43.76	E. Lilienthal, Narva PS
43.40	K. Aid, Valga ÜENU
42.65	N. Feldman, ASK
42.40	H. Kõerv, Sakala
41.77	A. Niggol, ASK
41.64	K. Annamaa, Tall. PS
41.03	A. Kreek, Kalev
40.91	R. Schmidt, Valga ÜENU
39.72	N. Bõkov, Petseri SS
39.62	O. Kirp, ASK
39.58	A. Prentsel, Võru
39.49	H. Kuk, Nõmme ÜENU
39.45	J. Enders, Sakala
39.30	H. Reitsak, Sakala
39.00	A. Paju, Petseri SS

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	43.75,7	43.86,2	43.28,3
20-ne "	41.68,2	42.04,5	41.57,0
Üle 45.00	3	3	3
" 42.00	8	9	7
" 40.00	12	16	15
" 38.00	30	35	26

Odavise:

66.91	G. Sule, ASK
63.60	A. Klumberg, Kalev
60.63	A. Mägi, ASK
60.62	J. Laidvere, Tartu Kalev
59.70	F. Issak, ASK
59.05	V. Uibo, Valga ÜENU
58.88	H. Puistama, Vaprus
58.74	J. Meimer, Pärnu SK
58.23	E. Haarman, Vasalemma
57.54	H. Õunap, Sakala
57.45	H. Reitsak, Sakala

56.83	H. Kobbin, Ambla SR		
56.44	A. Niggol, ASK		
56.26	A. Raudson, Võru		
56.22	K. Teiman, Harju malev		
	1935 1934 1933		
10-ne keskmine	60.39,0	60.95,2	59.68
20-ne "	57.77,7	58.00,0	57.09
Üle 70.00	0	1	0
" 60.00	4	3	5
" 55.00	15	15	13
" 53.00	20	24	20

Vasaraheide :

53.07	K. Annamaa, Tall. PS
32.54	A. Teearu, Tall. PS
32.00	J. Suuk, Tall. PS
31.90	A. Liinat, Kalev
31.24	E. Persim, ÜENUTO
30.93	E. Lilienthal, Narva PS
30.43	A. Ratnik, Tartu ÜENU
	Kümne keskmine — 32.48,1
	1935 1934
Üle 50.00	1 1
" 30.00	7 2

5,44 kg-lisega:

40.91	E. Persim, ÜENUTO
40.28	A. Pruul, Kuressaare ES

Raskuseheide :

17.58	K. Annamaa, Tall. PS
15.66	A. Teearu, Tall. PS
15.60	J. Neumann, Tall. PS
15.42	A. Tuhk, Kuressaare ES
15.23	J. Suuk, Tall. PS
13.74	A. Ohak, Kuressaare ES
13.69	A. Tuju, Kalev
13.68	F. Ütt, ASK
13.50	A. Puppert, Tall. PS
13.42	A. Tali, Tall. PS
13.30	A. Pruul, Kuressaare ES

	1935	1934	1933
10-ne keskmine	14.75,2	15.03	15.80
Üle 17.00	1	1	1
" 16.00	1	2	2
" 15.00	5	5	7
" 13.00	11	8	12

Pleki- ja vasesepa töökoda

A. AMAN

Tallinn, Rüütli 4, telefon 430-19

VÕIDUMAIGULISED VIIGID JA VIIGIMAIGULISED KAOTUSED

JALGPALLI-HOOAJA ÜLEVAADE

Teatavasti vapustas meie tänavust jalgpallihooaega eeskätt Balti turniiri kaotamine. Turniiri peeti Tallinnas, missugune asjaolu näiliselt pidi mängima kõik suuremad võidutrumbid meie kätte. Kuid ei. Võitis koguni outsidersiks peetud Leedu. Poleks ju enam mõtet puudutada meie jalgpallihooaja valusat kohta, kui sellel puuduks oma tagamõte. Tagamõtteks on, et ilma Balti turniirita, või, kui kalduda unistamisele, selle võitmise puhul oleks Eesti võinud oma tänavust hooaega nimetada kõigi aegade parimaks, sest teised maavõistluse-kaotused, s. o. Rootsile ja Saksale, poleks riisunud seda oreoli. Sisuliselt ei olnud meie rahvusmeeskond tänavu halvem, pigemini parem kui läinud aastal, mida oleme ristinud Eesti parimaks jalgpalliaastaks, kuid eelmise aasta ületamiseks oleks tänavu pidanud langema ka mõni võit, pealegi kui selleks oli võimalusi. Et need võimalused jäid üksnes võimalusteks, siis tahes-tahtmatult ei saa juttu teha Eesti mänguklassi edasiminekest.

Olen ainsaks leHEMEHEKS, kes on näinud kõik tänavused jalgpallimaavõistlused nii kodu- kui ka välismaal. See on isiklikuks rekordiks, kuna Eesti rekord, kui seda nii tohib nimetada, kuulub Oskar Lõvile, kes kõigist lehemeestest näinud kõige rohkem Eesti maavõistlusi. Kui lasta silme eest läbi käia kõik tänavused maavõistlused, siis peab nentima seda tõsiasja, et välismaal on rahvusmeeskond mänginud läbilõikes paremini kui kodumaal. Hooajal parimini sooritatud matschi au jäi siiski kodumaale. Selleks oli maavõistlus Rootsiga. Kõik teised kodumaal peetud matschid jätsid pettumuse ja kuna kodumaal peetud matschide jälgijaks oli peagu kogu meie jalgpallihuviliste pere, siis valdas teda üldine pettumus. Ta nägi peamiselt halvemat poolt rahvusmeeskonna esinemisest.

Näidatud mänguklassi järgi võib Eesti tänavused maavõistlused järjestada järgmiselt: 1. Rootsiga. 2. Soomega. 3. Saksaga. 4. Lätiga Riias. 5. Leeduga Balti turniiril. 6. Leeduga Kaunases. 7. Lätiga Balti turniiril. 8. Leeduga Tallinnas.

Kes oli hooaja parim jalgpallimees? Sama küsimuse esitasin ka liidu kaptenile ja liidu esimehele, kelleks ühes ja samas isikus on teatavasti A. Anderkopp. Liidu

kapten vastas sama küsimuse esitamisele mulle. Seekord jätsin küsimuse võlgu. Nüüd järele mõeldes, leian, et on olemas ainult üks vastus: Elmar Saar. Ta mängis stabiilselt hästi kõigil maavõistlustel, osutamata kuigi suurt võimete kõikumist. Olgu lisatud, et E. Saare edu aluseks oli suur treening. Vast ükski teine internatsionaal pole nii intensiivselt treeninud kui tema. Peale E. Saare tuleb parima mängijana kõne alla veel E. Tipner, kolmas kuldinternatsionaal Eesti jalgpallimeeste peres. Pärast Balti turniiri helistati E. Tipnerile n. ö. juba surmakella, kuid Saksa vastu tuli Evi toime säärase suursaavutusega, millest ta pole näidanud oma varemadel hea-vormi-aastatelgi. Kui E. Tipneril oleksid säärased treeningu võimalused nagu teistel internatsionaalidel, siis võiks ta esimesena ja vahest ainsana saada 75-kordseks internatsionaaliks.

Kuus viiki — Lätiga Riias 1:1, Leeduga Tallinnas 2:2, Soomega Helsingis 2:2, Soome B-ga Tallinnas 2:2, Lätiga Tallinnas 1:1 ja Leeduga Kaunases 2:2 — ja kolm kaotust — Rootsile Tallinnas 1:2, Leedule Tallinnas 1:2 ja Saksale Stettiinis 0:5 — on tänavuse jalgpallimaavõistluse-aasta bilanss. Kõige lähemal oli Eesti võidule Soome vastu, kuid matschi elviimased minu-

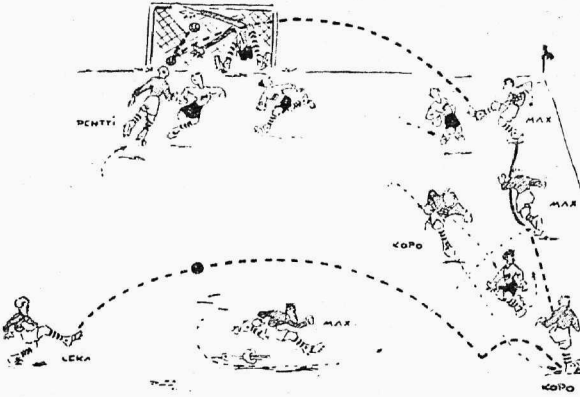
tid tegid sellestki võiduvõimalusest viigi. Kui l. a. võisime viike Ungari, Soome ja Leedu vastu hinnata sisuliselt võitudeks, siis tänavused viigid olid kaugemal sellest, kuigi peagu iga viigi puhul Eestil oli võidumaiku ja iga kaotuse puhul, peale kaotuse Saksale, viigimaiku. Kahel aastal järjest pole rahvusmeeskond saavutanud ühtki võitu (peale l. a. Soome B vastu). Kas vähemalt järgmine aasta ei pööra kauaigatsetud võitude lehekülge?

Milles ükski kolmest Balti riigist kahe ülejäänuga võrreldes parem ei ole, on passiivne väravatesuhe. Eestil on see 9 maavõistluse kohta 12:19, Lätil sama maavõistluse arvu kohta 15:17 ja Leedul 6 maavõistlusega 10:14. Võitude-kaotuste bilanss on kõige parem Leedul, kellel 4 viigi kõrval 1 võit ja ainult 1 kaotus. Kuid meeles tuleb pidada, et Leedu on võistelnud üksnes Eesti ja Lätiga, viimastel seevastu oli aga tunduvalt rahvusvahelisem maavõistluste rinne. Lätil on 5 viiki, 1 võit ja 3 kaotust. Seega Läti oli tänavu Eestist ühe võidupunkti võrra parem. Tegelikult võib kõiki kolme, s. o. Eestit, Lätit ja Leedu, hinnata võrdvägisteks vastasteks.

Tavaliselt on peale maavõistluste hooaja teiseks suureks sündmuseks olnud meile meisterivõist-

Tosin jalgpallimeistreid — J. K. ESTONIA võidukas meeskond. Ees pb Peterson, w Mikson ja w Neeris, taga ps Uukkivi, ff Ellman, pß Saar, hõlf Märt (kaobuga), ff Linberg, vs Jensen, pß Räästas ja v Mäng.

Nii saavutasid soomlased Helsingis selle värava, mis riisus Eesti ainsa suurema maavõistluse-võidu võimaluse. Enne seda väravat, mis tuli 4 min. enne maavõistluse lõppu, juftis Eesti 2.1.

lused. Tänavu nad erilist tähelepanu ei pälvinud. Liiduklassi meeskondade arvu suurendamine, tänu millele tänavu esmakordselt startis kaasa kolm provintsimeeskonda, tõi küll juure elavust, mille aga teisest küljest surmas esivõistluste korraldamine ainult ühes voorus. See ei olnud vooruseks ja, nagu seda üksmeelsest märkinud meie spordipress, andis esivõistlustele juhuslikkuse ilme.

Tipposas suutis Estonia kaitseda oma meistrikaevikut, olles liiduklassi kaheksa meeskonna hulgas ainuke, kes esivõistlused lõpetas ühegi kaotuseta. Ainult viik liiduklassi viimasega, s. o. Olümpiaga, takistas 100-protsendilist võidukust. Meistriks tulekul peab Estonia mõningal määral tänama ka õnne, sest ainult õnne tõttu pääses ta kohtamisest TJK-ga kaotuseta, sest tegelikult oli TJK temast paremaks meeskonnaks. Ja, kes teab, kui seekord oleks võitnud TJK, nagu ta sellega tuli toime n-n. olümpiakarika sarjas, kas poleks siis ka Sport-Estonia kohtamine kujunenud teisuguseks? Igal juhul tuleb meistrile siiski au anda, sest keegi poleks garanteerinud vastupidist, et Estonia kahe vooru puhul oleks meistriks tulnud veel kindlamini. Muuseas olgu lisatud, et Estonia oli ainukeseks meeskonnaks, kes tänavu ei toonud oma ridadesse ühtki uut jõudu, ühtki noort.

Meistri järgmisena platseerus Puhkekodu u. Hooaja alul oli ta parimaks meeskonnaks, võites sellisena pr. E. Fahle karika Estonia ja Spordi ees. Kuid hooaja keskpaigu hakkas meeskonna vorm ilma mingisuguse selgeltnähtava põhjusega langema.

Kulminatsioonipunktil küündis langus esivõistluste-matschil Estonia vastu, kellele kaotati rängalt — 0:3! Esivõistluste tabelis püsis ta kaua kolme viimase hulgas, kuid siis tegi võimsa hüppe üles-

poole, misjuures parimaks trampliiniks oli üllatusvõit 3:0 TJK-i üle ja lisaks Võitleja mängitud viigi tagant järele tunnistamine Puhkekodu võiduks. Kokku noppis ta 9 punkti ja saavutas teise koha, olles ühe punktiga ees TJK-ist ja Spordist. Kui 1. a., millal Puhkekodu tuli kolmandaks, E. Spordileht kirjutas, et Puhkekodu oleks väärinud teist kohta, siis sama tänavuse esivõistluste kohta ei saa öelda.

Võrreldes liiduklassi teistega, näitas tänavu kõige suuremat edasiminekut TJK, kuid seda üksnes mänguklassi paranemises, mitte aga uute ja paremate positsioonide vallutamises. Ta oli väga lähedal meistritiitlile, kuid saatustlikuks kujunes eeskätt kaotus Estoniale ja teiseks Puhkekodule. Esimesel puhul oli ta võidu äärel, kuid meeskonna liigne enesekindlus tõi vastupidise. Puhkekodu vastu mängis ta schansid maha R. Kuremaa puudumise tõttu. TJK võitis olümpiakarika. Kui sellele peetud matsche lugeda esivõistluste teiseks vooruks,

Hooaja parim jalgpallimees Elmar SAAR, Estonia.

siis, silmas pidades selle tsüklis TJK-i võite 3:2 Estonia ja 4:2 Puhkekodu üle, võiks TJK-i atesteerida Eesti tänavuse teise meeskonnana.

Esivõistluste suurimaks üllatuseks oli Spordi langemine neljandale kohale. Varemalt on Sport kõige halvemal juhul olnud ikkagi Eesti teine meeskond. Kuigi tänavu Spordi neljandaks surus juhuslik kaotus Võitlejale, on siiski raske öelda, kuivõrd paremat positsiooni Sport liidutabelis vääriks. Näib, et omaaegne üheksakordne meister on murrang-ajajärgus. Ta on rohkesti võtnud meeskonda noori, kes aga veel pole kokku sulanud vanadega. Järgmisel aastal võib Sport siiski uuesti üllatada ja siis juba paremas mõttes.

Iga sportlane

o s t a b
a i n u l t
s u u r i m a s t
I n g l i s e
m a g a s i n i s t

H. GUTKIN'i

j u u r e s t
V i r u t ä n a v 4,
t e l e f o n 4 3 6 - 4 6

o m a ü l i
k o n n a - j a
p a l i t u -

r i i d e d

Viiendaks tulnud Kalev on ümber sündinud. Pärast kaheaastast viibimist liiduklassist väljalangemise ohus on ta hankinud endale täiesti uue koosseisu, kelleks eelmise aasta Meteori meeskond. Kuigi Kalev ka tänavu ei pääsenud kõrgemale viiendast kohast, oli ta esimesele neljale siiski lähemal kui 1. a.

Kolmele ülejäänud kohale platseerusid kolm provintsimeeskonda, järjekorras: Pärnu Tervis, Narva Võitleja ja Tartu Olümpia. Väärrib märkimist Pärnu mõdarühkimine Narvast, kuigi viimane on paremuselt Eesti teine jalgpallilinn. Tartu Olümpia jäi 1. a. liiduklassi üksnes selle meeskondade arvu suurendamise tõttu, kuid tänavu langes ta siiski A-klassi, kust asemele kerkis noor Esta, kes ühe aastaga tõusis ringkonna B-klassist liiduklassi ja tee sulges Narva Hokiklubile.

A. Adorf.

Kolmas kuldmedal

„Eesti Spordilehe“ käesoleva numbri ilmunult jäi veel ainult mõni päev puudu tänavusest kuldmedali-istungist, mis pidi toimuma 24. oktoobril. Kolmanda kuldmedali väljaandmise puhul Tallinna Spordipressi Klubi on lisanud juure ühe uue momendi. Ta valib välja ja määrab kindlaks ka hooaja kümme parimat sportlast, kelle seast valitakse kuldmedalimees. Selleks kümneks valis TSK oma koosolekul 10. okt. järgmised: vasaraheitja Koit Annamaa, Eesti laskurite rahvusmeeskond, jääpurjetamise euroopa-meister Etienne Gahlnbäck, kõrgushüppaja Aksel Kuuse, laske-maailmameister Jaak Käerner, laske-maailmameister Gustav Lokkotar, maadleja August Neo, kuldujuja Egon Roolaid (Rosenberg), sprinter ja kaugushüppaja Ruudi Toomsalu ja akadeemiline maailmameister kuulitõukes Arnold Viiding.

Käsipalli-hooaja eel

Eesti Käsipalliliidu esindajatekogu aastakoosolekust 6. oktoobril võttis 28-st tegevliikmest osa 17. Endine juhatus oli lahkunud kogu koosseisus, et esindajatekogule vabastada käed täiesti uue juhatuse valimiseks. Torkas silma, et seda teed on valinud käsipalliliidu mitmed juhatused ka varem. Esimeheks valiti tagasi senine esimees Edgar Klumberg ja teisteks juhatusliikmeteks K. Luuts, A. Selenoi, H. Niiler ja Rohuste (Rundstük), kellele põhikirja muudatuse järgi lisanduvad veel E. Altosaar ja Koschkin. Valitustest kuulus peale E. Klumbergi endisse juhatusse üksnes K. Luuts. Revisjonikomisjoni valiti: K. Müür, A. Margiste (Margevitsch) ja Korend (Koltshin).

Liidu tegevuskavas on nähtud ette osavõtt Berliini korvpalli-olümpiaturniirist ja maavõistlused Läti ja Poolaga. Juunis toimuksid Tallinnas olümpia-karikamängud, mis korraldatakse lahtise taeva all. Kinnitati wisete-võistluste statuut, mille järgi iga võistleja peab sooritama 10 asendist kokku 100 viset. Korvpallis suurendati liiduklassi meeskondade arv viielt seitsmele ja uuteks liiduklassi-meeskondadeks määrati eelmisel hooajal väljalangenud NMIKÜ-Russ ja Kalev.

Esivõistlused korraldatakse 27. okt. — 8. detsembrini ja neist võtab osa 85 mees- ja naiskonda eelmise hooaja 60-ne asemel. Esivõistluste matschide määratud tähtpäevadest tuleb pidada kinni. Kes tähtpäevaga ei nõustu, loetakse kaotanuks.

Ekraveliit muutis põhikirja

Kindral J. Tõrvandi juhatamisel peetud Ekraveliidu erakorraline esindajate koosolek 6. okt. otsustas muuta senist põhikirja, et liidule võimaldada lahendamata tegevusvõimalust. Liidu liikmeteks saavad edaspidi olla üksnes need organisatsioonid, kellel vähemalt 10 liidus registreeritud sportlast ja kes aastas korraldab vähemalt ühed avalikud võistlused ning võtab vähemalt ühe sportlasega osa Eesti või maakonna esivõistlustest.

Seni oli kõigil liiduliikmetel esindajatekogus üks hääl, vaatamata organisatsiooni suurusele. Uue põhikirja järgi on 10—74 liikmega organisatsioonil seniselt üks hääl, kuid 75 ja rohkem liikmega organisatsioonil kaks häält. Liidu juhatus on edaspidi 7-liikmeline, misjuures ühestki organisatsioonist ei või valida juhatusse rohkem kui kaks isikut. Ühise keskjuhatusesega organisatsioonid loetakse juhatuse valimisel üheks. Esindajatekogu korralised aastakoosolekud peetakse edaspidi enne aasta lõppemist. Uue põhikirja järgi esimene aastakoosolek loodetakse kutsuda kokku k. a. detsembris.

Seati sisse ka n.-n. internatsionaalimärk. 1. järgu märgi saab vähemalt 15-kordse esinemise eest rahvusmeeskonnas, 2. järk 10 ja 3. järk 5 korra pealt. Kõigil märgiomaniikel on vaba läbipääs liidult ja liikmetelt korraldatavatele kergejõustikuvõistlustele. Selle märgi järgi valitses ammune vajadus.

Soome üliõpilased võitsid Soome presidendi auhinna

Eesti-Soome-Läti-Leedu 11. üliõpilasmängud peeti septembri viimastel päevadel Riias. Võistluste tulipunktkis pidi kujunema Eesti ja Soome heitlus Soome presidendi rändauhinna. Varempeetud SELL-i olümpiatel oli nii Eesti kui ka Soome kumbki tulnud võitjaks neli korda, ja kuna auhind pidi langema sellele, kes teda kaitsnud kokku viis korda, kujunes 11. olümpia otsustavaks. Eestlased valmistasid aga pettumuse. Sellele vaatamata, et Eesti eelmisel aastal suutis võita Soome üle, kaotas ta nüüd suurelt — 44-punktilise vahega. Osaliselt võib suurt kaotust vabandada ka ebaõnnestumistega. Näiteks 4×100 m teatejooksus rebestas Eesti meeskonna poolt esimesena jooksnud G. Beckman jalalihase, mille tõttu kõik kolm vastast saavutasid kinnipüüdmatu edumaa. Teises teatejooksus (400+300+200+100 m) tulid Soome ja Eesti esindajad finaali rind-rinnaga, misjuures Eesti esindaja oli napilt ees, kuid kohtunikud tunnistasid võitjaks siiski Soome. Nende sarnaseid viperusi oli veelgi.

Halvaks üllatuseks oli A. Viidingu lüüasamine kuulitõukes Risto Kuntsilt, kes sellega revanscheeris oma läinudaastase kaotuse Torino euroopavõistlustel. Soomlane, kes peagu kogu hooaja oli püsinud alavormis, küündides harva üle 15 m, võitis nüüd tagajärjega 15,65, olles A. Viidingust ees 17 sm. Kettaheitkes püstitas O. Erikson uue SELL-i rekordi — 45.72, millega ühtlasi tõendas oma positsiooni hooaja parima kettaheitjana Eestis.

Paremad tehnilised tagajärjed olid: 100 m P. Virtanen, Soome, 10,8, R. Toomsalu, Eesti, 10,8; 200 m P. Virtanen 22,6; 400 m Fabricius, Soome, 50,7; 800 m G. Höckert, Soome, 1.58,6; 1500 m Höckert 4.03,2, E. Prööm, Eesti, 4.07,7; 3000 m Höckert 8.51,8, Prööm 8.54,3; kõrgus Kalima Soome, 1,85, A. Kuuse, Eesti, 1,85 (kaotas vahehüpetes); kaugus R. Toomsalu 6.97, E. Tamm, Eesti, 6,78; kolmik N. Kütis, Eesti, 14,20, A. Raska, Eesti, 13,91; teivas Vesanen, Soome, 3.78,5; kuul R. Kuntsi 15,65, A. Viiding 15.48; ketas O. Erikson 45.72, Rosenbergs, Läti, 44.14; oda G. Sule, Eesti,

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 10 18. oktoober 1935 16. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel iga kuu 20. päeval.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 senti, 1/4 a. 75 senti.

Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,

1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,

1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

64.84, H. Vainio, Soome, 63.30; 110 tõkkeid Komaras, Leedu, 15,8; 4×100 m Soome 44,2; 400+300+200+100 m Soome 2.02,1. Punktid jagunesid: Soome 151, Eesti 107, Leedu 50,5 ja Läti 38,5.

Staadionirekordid

Tallinna staadion on tänavusel kergejõustiku-hooajal olnud jälle mitme uue suursaavutuse sünnipaigaks. Staadionirekordidest on seni edasi püsinud maailmaekstraklassilisimana Matti Järvis 1933. a. püstitud odaviske rekord 75.05, kuid selle kõrvale on pare-

Vastutav toimetaja: A. Adorf.

Väljaandja: Eesti Spordi Keskkliit.

KINDLUSTUSSELTS

„TALU“

TALLINNAS, ESTONIA PUIESTEE 27
(ESTONIA TEAATRI VASTAS)
TELEFON 459-07 ja 459-09.

Toimetab tule-, elu-, õnnetusjuhtumite-, tööliste, murd-
varguste-, koduloomade-, rahe- ja klaasikindlustusi.

Peaagendid: Tartu, Promenaadi t. 6, kõnetr. 8-05
Rakvere, Laada tän. 12, kõnetr. 1-08
Viljandi, Tartu tän. 7, kõnetr. 1-93
Jõhvi, Narva tän. 5
Paide, Tallinna tän. 22, kõnetr. 74
Tapa, Kesk tän. 3
Petseri, Võru tän. 3
Võru, Vabaduse tän. 11
Valga, Vabaduse tän. 2.

Esindajad igas vallas ja linnas.

muselt järgmisena kerkinud A. Viidingu kuulitõuke mark — 16.06. Säärase kahe kõrge saavutusega korraga võivad Euroopas uhkustada ainult vähesed staadionid.

Staadionirekordide värskem nimestik on järgmine:

100 m	J. Kivitis, Läti	10,7	1930
200 „	J. Kivitis, Läti	21,9	1930
400 „	Nakajima, Jaapan	49,8	1930
800 „	K. Kurkela, Soome ja A. Jür lau, Eesti	1,56,2	1934
1500 „	J. Kusocinski, Poola	4,02,7	1930
3000 „	P. Nurmi, Soome	8,38,6	1926
5000 „	P. Nurmi, Soome	14,58,0	1929
10000 „	Noji, Poola	32,28,0	1935
tõkk. 110 m:	Ivanaga, Jaapan	15,5	1930
kõrgus:	K. Kotkas, Soome, ja A. Kuuse, Eesti	1,94	1933—35
kaugus:	A. Toomsalu, Eesti	7,34	1935
kolmik:	T. Pyöry, Soome	14,67	1934
teivas:	Nishida, Jaapan	4,00	1930
kuul:	A. Viiding, Eesti	16,06	1935
ketas:	A. Viiding, Eesti	46,92	1934
oda:	M. Järvinen, Soome	75,05	1933
raskus:	K. Annamaa, Eesti	17,58	1935
vasar:	G. Hannula, Soome	47,72	1935

Ülalnähtult on tänavu parandatud viis rekordi — 10.000 m-is, kaugushüppes, kuulitõukes, vasarheites ja raskusheites — ja korratud üks — kõrgushüppes. Vasarat on K. Annamaa tänavu välismaal mitu korda heitnud üle 50 m, kuid staadionirekordi lasi ta kevadel G. Hannula poolt siiski üle lüüa.

Rahvustest on kõige rohkem staadionirekorde Soome nimel — viis — ja edasi Eestil — neli. Kahel alal poolitavad Soome ja Eesti staadionirekordi. Teistel rahvustel on rekorde: Jaapanil kolm ning Lätil ja Poolal, kummalgi kaks.